

Լ՝ զէջսանդրիայ . սկանդարիայ է :
 Լ՝ զովոս . զաղայ է :
 Լ՝ սիայ . այսու է ոստատունն կամ
 պուռսայ է :
 Լ՝ կռականդ . կանդիայ է :
 Լ՝ րտաշատ . որ է դվին . երևանու
 քովն է : Եւամ Թօփրախ զալասին է :
 Լ՝ րտազ . մակու է :
 Լ՝ լանք . ջրճան է իւր երկրովն :
 Լ՝ կունք . եփրատի ծաղկաւէտ վայ
 ել չուծիւնք քօսատազին է :
 Լ՝ նարզաբայ . սսայ քովն է . Կ . ա
 նավարդայ է :
 Լ՝ րեմաթեմ . եհմայ բուրն է :
 Լ՝ սկազոն . եհմայ եզէրն է :
 Լ՝ միթ համիթ է :
 Լ՝ տտիկէ . ել լաթայ է որ է գաւառ
 իմաստասիրաց :
 Լ՝ զովիտ . արճեշ է :
 Լ՝ յրարատեան . կամախ է :

(Բ) Բ աբելոն . բաղտատ է :
 Բ ադեշ . բեթլիղ է :
 Բ ութանիայ . մուտանիայ է :

* * * * *
 * Բօղանդիայ . ըստամպօլէ :
 * Բիւրիտոն . բալբաքէ :
 * Բերիայ . հալապէ :
 * Բարբոսք . Ժողով Թագաւորաց :
 * Բիթլապաս . մօսկօֆնէ :
 * Բիսօրաց Թագաւորն . օղբազնէ .
 * յայտնեն լագթամուրայ հինգիստան
 * ճաղալի հեկպարն . Թագաւոր ատղն .
 * ճաղարեօտսիտ Թագաւորէ նց . (Թա
 * ճաքուլ չին քաղաք . Թոթալթնէ Թա
 * ճաքուլ չէն :
 *

*) 4) Գ . աղատիայ . անկուրիայէ :
 * Գալիլիայ . յէմայ քովնէ :
 * Գաղայ . զաղայէ :
 * Գիտգաւառ . գերմանիկ . մարաշէ :
 * Գլակ . սուրբ կարապետէ :
 * Գողթան գաւառ . ագուլիսէ .
 * Զուղայու քովն :
 * Գամիրք . կօնկրկաննէ . խնծորի
 * զայսարու քովնէ :
 * Գանձայ . կանճոյէ :
 * Գամիրք . կամարակէ . զայիսարու
 * երկու ղոնախ հեռուէ :
 *

Վերմանիկ . մարաշէ :

(Գ) Վամասկոս . շամէ :

Վեհագօլիս . տրապլուսէ :

Վեբայիթ . մշարայ վանքերնէ :

Վվին . թօիրաթ ղալասինէ . երևանու քովն :

Վարգանայ . ատրանայէ :

(Ե) Լրապօլիս . տրապիկերէ :

Լփեսոս . աբլլատանէ :

Լգիպոս . մշարէ :

Լիրաթայ . բեթղաշեմէ :

Լեմացիկք Էպարսիկք աճամլատանէ :

Լամառու . Տըմս . որէ Տամուս :

Լերմայ . շամայ մէջնէ :

Լդեսիայ . ուրճայէ :

Լլթերիոյ պօլիս . եթովպիայ . Տապաշ ըստանէ :

Լկեղեայ գաւառն . երզնէկանէ :

Լհոկիայ . թոխաթէ :

(Զ) Վմաին սարոս . ասլթուիէ . ուռումէլինէ :

(1) անկեան. արեւը ե. ասլը
նիայ. քաղաքին քովն է.

❖ (Ը) Բ ստորաշխարհ. հոմա Է Ե

* Լ ակիւթ. մշտրայ անապատն է:

✱ Ի Երջարուն . աստանէ . Կդանուր

✱ Ի նկուղաց երկիրն. Բնակիւիւ է դան

Կի՛ն Ելած ասեղն ։

*** (Բ) Բ, Եսաղունիկե . սէլանիկ Է .

* իմ որթան. երզ ընկու վանքն Ե :

* իմ ամսագրար Թրակ. Թերայ Ե.

* (d) Եղբայ. Եհմայ գեղն Ե *

* Ինչպէս որ զիսկապէս արդեամբ է :

* (Ժ) Եբայիթ Լսիւմբ Լսիւնեայ. ահա

* ကုမ္ပဏီလီမိတက်

❖ (b) Ի տալիս. աստալիս է :

* (L) | ԽԼՍԻԱՅ. ԼՐԱՎԵՐՈՆ. ՄԱԽՅ ՄԽԼՆՆԷ

աբիկայ • տիբ Գրանդիստան ե

Եւ զորք ինկէ. լատին է :

✱ Եզրոն • տրասիզոնու քովն է :

պատիւն • Գր. անկիւստան Է •

արսիւյ • նաբուշուսն է •

(խ) Խ ախտաց երկիրն. բաբերթ է.
Խ այիտայ. ամասիայ է.
Խ աշեն. որ է աղճանք :

(ծ) Մ ոփոց գաւառն մուրֆարդի
նայ մինչև 'ի ջնշկածակն է. չամ
թայ մօտն է :

(կ) Լ ափառնայում. սիֆաթ է :

Լ ոկիսոն չայոց. կօկսուն է :

Լ իլիկիայ. ոււռումէլին է :

Լ ապագովկիայ. զայիսարի է :

Լ արնոյ քաղաք. արզրում է :

Լ արիաթարիմ. եէմայ քաղաքն է :

Լ արմեղոս. եէմայ մէկ լեռն է :

Լ ալիպայ. յանկուրիոյ քովն է :

Լ արս. զարս է :

Լ ոմանայ. Թոխաթու ճաշու մի ճա
նապարհ է :

Լ եսարիայ. զայիսարի է :

Լ ոստանգինու պօլիս. ըստամպօլ է :

Լ իպրոս. զբարբէլ է :

Լ ռիտէս. կիրիտ է :

Լ աֆայ. քեֆէ է :

(5) Եւ լինացիք . հռոմք .
 ի ռոմիկայ . ռռռռռ զայլայէ .
 ի այաստանս . Էստոներէ .
 ի ռոմ . Ֆռանկիստան է :
 ի նդկաց աշխարհն . Ֆնգստան է :
 ի ամայ . համռուս է :
 ի ղնաց Ծն . զրիմ է . Թաթարստան :
 ի զու և սօսունք . արօրկացուց գա
 լառն է :

ի րէաստան . երուսաղէմ է :
 (6) Չսուտախ . և կաֆայ . և այս
 միջոցս . ճնաց գաւառն . կանճռւմ
 մինչև 'ի զաւկամ է :

(7) Ըզը լաւմայ . եզը անծածին է :

(8) Խենաց գաւառն . կիլան է :

(9) Սահեգոն . 'ի հուլլայ է :
 Սծբին . նսեպին է համթայ քովն
 Սարգահերաց աշխարհն . անապէ :
 Սաժակ . զայիսարի է :
 Սեւտինէ . մալաթիայ է :
 Սարք . քրտաստան է :
 Սիջագեան . ուրհայ է :

Միւրիւն. միտիւն է :
 Մամեստիայ մսիսէ :
 Մագիամ. մետինա է :
 Մցիւթայ. թիֆլիզէ :
 Մակեդոնիայ. ֆիլիպիեա է :
 Միւսինայ. մըտինայ է :

(յ) Աթէնա. պալպակ է :
 Ադեսիայ. ուրհայ է :
 Ասիդ. թշկուրան է . կ. համբ :
 Անի. զարս է :
 Արկունիոն. զօնիայ է :
 Արապօլիս. արապիւր է :
 Արեմաթեմ. յերուսաղէմայ դիմն է :
 Արակիւայ. արակլի է :
 Անտուք. յանթափ է :
 Արեւիկայ. գաւառն. երզնկան է :
 Ապպէ. եաֆայ է :
 Առուղդայ. քրքըստան է :
 Ասիայ. ըստամպօլէ :

(ն) Նիկիայ. իզնիկ է :
 Նիկապօլիս. նիկապօլին է :
 Նսի իջեան. նսիջեան է :

* Լ, ինչէ . մոռսուլն է :
 * Լ, էս . կերարիայն է . նիկիտարէ .
 * որ է նէոյ կեսարիայ :
 * Լ, իւս . նիկտայ է . նաբաւ լեառն
 * մովսէս Տոն վախճանեցաւ . նո՛ւազ
 * և գաւազլոնն որ է 'ի վր' նեղոս գետոյն
 * Լ, արեկ . վանաց անուան է . մեքճ 'ի
 * հայաստան :
 * Լ, իսէսին . որ է մծբին :
 * Լ, իկողիմայ մի կայ ըստամպօլայ
 * քովն . զի շատ մարտիրոս են եղեալ
 * անդ : Լ, շւ նիկողիմայ մի այլ կայ յա
 * րևելք աշխարհին դաշտն որ երկու
 * բիւրքն անդ այրեցան . զոր այժմ
 * բուլք ասեն :
 * Լ, իկիապօլիս . նիկիայ ոլօք է :
 * (շ) Շ իրմարան . հրմուղ է :
 * Շ, իկար . ջերմուկ ասեն . ամթայ
 * մօտն է :
 * Շ, ահաստան . թալրէժ է :
 * Շ, օշ . ըսպահան է :
 * (ո) Ո լլոսք . ուռուսն է :
 * Ո լթևտասնեկի . վանք է :

|| Խոան. վանայ քովէ ։

(ս) || աղէստինէ ։ Երուսաղէմէ ։

|| ղնոս . տրասլիզոնէ ։

|| ատմոս . կղ ղլն . ըռատոսայ կարգն
է . զչր այժմ պաթնոզ ասեւն ։

|| արսիկք . աջամ ։

|| արսկատան . աջամիստան ։

|| Ելէս մակեդոնի . պէլլըլատէ ։

|| Իստոս . պոնսայէ ։

|| րուսայ . որէ պուռսայ ։

(ւ) || Լատուսուլայ . լատուսէ ։

(ս) || ամարիայ . նաբլուսէ . սալա
մաստ ։

|| աղեմ . Երուսաղէմէ ։

|| րձի . սրուճէ ։

|| Իկիլլեա կղ ղլն . աղաւկանդ է յա
րւմոստ ։

|| աղման . Էմէ ։

|| Էլքեմ . սիւքար . նաբլուսէ ։

|| Էբաստիայ . լատուսէ ։

|| ամուսատ . սամիսոնէ ։

Աւերակ . զքիմ է :

(Վ) Աւարշապատ . Էջմիածինն է :

Աւարշակերտ . զաշղայ տաղին է .
լեառն սուկունէս այլ նոյն է :

Արաց տուն . կուռճիստան է :

Արեշ . վանատիկ է :

Ասպուրական . վան է :

Արուժան . Թավրէզ է :

(տ) Տիւրոս . տարսոն . Թարսիս է :

Տարոն . սուրբ կարապետ է :

Տրովադայ . տայուդայն . սրտատունն
է Լատանայ :

Տարբերունի . բերկրի :

Տիբերիայ . ֆռանկրստան է :

Տիգրոն . Թիֆլիզ է :

Տուռմենի . տապու վանատիկն է :

Տիգրանակերտ . Տամիթ է :

(ք) Վերսոն . խալիլ աշման է Է

րուսաղէմայ քովն է :

Վաջբերունի . արճէշ է :

Վաղլէգոն . զատիֆօյին է :

*Լ՝ լուսեալն աշխարհացոյց հորով ըստգիտան
չն կերէրուդ | Գահակաւին Աստուծոյ Աստ
ղայեմին պատշաճ համարութեամբ գեպտ-ըք :

ախքան զամ խնդրեսցուք զեղեալսս, զէն և ապա զլինմանէ եղեալսսդի թէպէտ արարածք

Ը պողոսի թե, աներեւոյնք նը իսկզբա
 նէ արարածով քս իմացեալ ճանաչի։

ԽՆԻՆՆԵՐ ԳԻՏՈՒԼԵՐ ԿԵՆՏՐՈՆԻՆԻ
 ՕԳՈՒՄԵՆԵ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԵՆՏՐՈՆԻՆԻ

կարի գէղեցիկ է քննութիւն գոյիցս :
 Լ'որդ ինքն օժտանալաւ Եւրոպէն է

Է Լորդի Լիբ Տոգի. Տայր ծնող. որդի
ծրնուանդ. Լիբ Տոգին բղինուան 'ի Տո

անձանցն. անձամբ և անուամբ յառկա
ղեալ են. և ետքն միացեալ. դուզ ավառ.

Հորու 10 112 կամեցաւ ինքն միայն վայ
497 ԼԲ ԵԼԼ

* Եւ լէլ զիւր առատ բարին. այլ շարժեալ
 * սիրով իւր բարի կամացն և գոյացոյց զո
 * ռարածս զիմանալիքն և զզգալիքն. և
 * ինքն միայն է անեղ. և յետ նր ամե
 * * զսկանք են. « Եւ իս խորանն անմատոյց
 * ուր կայ աթոռ ամուսնն որ իլեր է քն
 * զամեուծի. և ոչ ոք կարէ յեզական ու
 * ռարածոցս մտանել կամ տեսանել ի խո
 * ռանն. այլ ինքն միայն կայ սբ երբոր
 * դուծի բնակեալ ի լոյս անմատոյց և
 * յետ նր հրեշտակաց կայանք :
 * « Եւ իս աթոռոց դասուց և սերովքեիցն.
 * որ հանապազ կան իսխառաբանութիւն.
 * զի տեսանեն զսխառք ամուսնն և կա
 * պեալեն իսէր նր. ոչ կամին հեռնալի
 * նմանե. և ոչ տեզական հաստատուած.
 * այլ կալմամբ և սերով. զի անմարմին
 * բնութե տեղի ոչ ասի. Եւ տեղեքե
 * կամք և սէր. և զի ուր կամին անգ լի
 * նին. և այս .գ. դասս սեղեաւ և փա
 * ռօք մի են. Եւ յետ նց անութեց՝ զօ
 * ռութեց՝ և իշխանութեց դառն՝ միջին
 * քահանայապետութիւն. Եւ յետ սոցա
 * պետաց հրեշտակաց և հրեշտակապետաց

դասք՝ զԵրջին քահանայատեսութիւն.
այսո՛ղ դասքս զանաղանին տեղէօք և
փառօք :

Լճ ոմ Վարդիք ամբն մի են բնութիւն.
այլ փառօք զանաղանին. զի ամն թագա
ւոր է. և ամն իշխան. և ոմն քաղաքա
պետ. և այլ ըստ կարգի : Լճ կայանք
նց լուսեղեն երկինք. որ հաստատուն
կան և անշարժք : Լճապա ջրեղեն կա
մարն հաստատեալ բանիւ արարչին. և
նա շարժի անդադար լը նմանուէ ան
նի. և կոչի սա առաջին շարժում : Լճ
յետ Եր հաստատուէ երկինքն. որ ունի ան
թիւ աստեղս. և գնդաձև շարժի որմս
ղբար ձիւթազարին. և խլը ք. բեւեռան
աստեղացն. և ՚ի իդ. ժամն միանգամ
ջրջին և ոչ նման ջրեղեն կամարին : Լճ
յետ Եց . ե. մոլորականաց գօտին որ իւ
րաքանցիւր ոք ՚ինոցանէ ունի մի մոլ
րական որ զԵրինն է. Լճրեւան. Լ լուսն
թագն. Տրատն. Լ քեզակն. Լ լուսա
բերն որ արուսեանն. Վայլաճեն : Լճ
լուսինն ինեբոյ ամի . () որ այլազ
գիք կոչեն անուն սոցա . () զհալ
մուջ

մուշթարի. շամս. մարեխ. զօհրա. օտա
րիտ. և զամեր : Լաւապա յետ օր. Դ.
տարերբքս դնդաձև պատեալէն զմի
մեանս :

Լաւալին բոլորակութի հըրոյն որ պա
տեալ ունի զամ տարերբքս : Լաւապ
օդն. և ապա ջուրն. և ապա երկիրս ինե
րոյ ամի և իմիջ ամենեցուն :

Լաւեր զի անշարժ կայ այլայլական ա
րար ամ. զի մի ամուէ կարծիս տայե
վն պիտոյեցն որ ինմանէ բղնէ. երկին
քն զի անապական է շարժական արար
ամ. զի մի վն անապականութե ամ հա
մարեցին. այլ իշարժականէն զշար
ժօղն իմասցին. որ անշարժ գոլով շար
ժե զարարածս իկեանս և իրրկութի.
զի զգալի բնութի ոչ շարժի յինքենէ.
ոմ զբար ջրադացին. այլ յայլի ինք
նաշարժ բնութենէ :

Լակեցուք յերկիր. նախ գիտասցուք
զի կիբիկոն է ձև Յիս բոլոր և քսան
կիւնի. և դրսխտն ադամայ իմի երկրի
իբարձքաբերոյ բեմբի և դ. իր պատել
է զգրսխտն և զցամաք երկրն : Լաւ

Եւ յովհաննոս ծովն և լեւիաթան ձուկն ը
 դէմ կալով կոհակացն ովկիանոսի. և
 իկողմն արեւմտից զտուտն և զգլուխն մի
 ատեղ է եղեալ. և ապա բեռնուոս կը
 զին. զիւ նա բոլորածիր կը զի է զի է
 իմէջ. ք. ծովուն. և ապա անդընդահան
 ծովն ովկիանոս ծովն. ուր ոչ գոյ կէն
 դասի զատ իլեւիաթանէն. զի ծովն այն
 հարթայառակ է և նաւ ոչ կարն. գնալ
 իմէ նմ այլ իկողմն արեւմտից սլառաւ
 զբեռնուոս կը զին. իբրեւ զքեւ գայ յա
 աւջ յովկիանոս ծովէն. և յանդընդա
 կան ծովն բնակին կեանդանիք. և նա
 ճորդք գնան իմէ նմ Լքն յանդընդա
 կան ծովէն բաժանի դէմ հերակլայար
 ձնին իբրեւ զլայնանիստ գետ գայ յաւջ
 և ինմանէ կազմի միջոց աշխարհի ծովն.
 և զի նա իբրեւ զբոլորածիր սլառեալ է
 զմիջոց աշխարհս այլ ոչ հաւասար ուն
 զայլան. զի գոյ տեղի որ ցամաք է. և
 ոչ են կցեալ յիրեար. զի ի հիւսիսոյ
 կողմանէ հըռովնոց ծովէն տնտոսիւ
 և հասանէ իկողմնս լեւաւն ուր սլառիս
 պնէ աղէքսանդրի. և ապա կասից

Ժողովոյ յարեւելից կողմանէ. Լգայ մօտ
 յերկիրն սրտոսից. Լապա հնդկաց ծովն
 հասանէ 'ի քարկեդոն կղզին. Լապա
 յեգ իստոսի ծովն գայ հասանէ յարեւ
 մուտից կողմանէ 'ի բիւզանդիոս. Եւ յայլ
 սահմանս նորա մինչև յաշխարհն ըսու
 զաց:

'Եւ յայդ ծովէդ բաժանի բազում խորշ
 ծովուց. Եկղզիք բազումք. 'Եւ կողմն
 յարեւմտից կիսրայ և կրտէս կիկիլիա
 Լապատմօս Լըռոտոն կղզին և այլք:
 'Եւ կողմն հարաւոյ քարկեդոն կղզին և
 շիրմարան քաղաք. որ է հրմուղ 'իմեջ
 հնդկաց ծովուն. ուստի ելանէ սառնա
 կան մարդարիտն. իսկ ցամաք երկիրս
 ըստ ուղիղ դ. ծից յարեւելից յարեւմուտս
 Գ. Բժանի կողմն հարաւու. | Իբիայ կո
 չի միջոց աշխարհիս. | 'Նիայ և հիւսիսոյ
 կողմն. | Ներոպիայ. | Ոսի հայաստանեայց
 աշխարհս խառն է յասիոյ և 'ի բոպիոյ:
 | Կիւտալ 'ի գրանէն հոնոց որ է դուռն
 ալանաց երկամբի զոր եդէ լազէ ըսանգր
 մակեդոնացին. զի նա ժողովեաց յամ
 աղցաց զխաքանիս և զկարճահասակս.

զինեղս զկոյրս զցող: Լզ փաստակարս.
 Լտարեալ իկողմն հիւսիսոյ բնակեցոյց
 Լպարսպեալ ամրացոյց. Լեդ զգուռն
 երկաթի իմը մողաց Լգրեաց իմը դը
 րանն թէ յորժամ իյետինս դարեն ան
 ցանի . ակդ . տարի, անկանի դուռն այն.
 Լեւանեն . իդ . Թագաւորութիւն Լադա
 կանեն զսջխարհս. (Ճուճայ Լբաճու
 ճայ ազգ կոչեցեալ. զոր յօհաննէս ա
 լեւտարանիչն գօգ Լմագօգ կոչէ վն
 անթիւ բաղմուծէ: Լքէ յետ նորա գա
 ւառք. գօգացիք. շաքի է. ալանք. շըր
 ճան է. զոր արդոջանն շինեաց Լ
 կոչեցաւ շրճան Լշամախի: ԼԼստի ի
 մտից կայ երախոյ իմէջ արցածոյ. Լ
 կուռ գետոյ որ աղճանք անճանին՝ ուս
 տի էր օտա իշխանն տրդատայ ուր մեծ
 եկեղեցին է ամարաս. ուր կայ նշ շխար
 քըն գրիգորիսի աղճանեց կաթուղեկո
 սին. արցախ խաչենք է. գանձակ կան
 ճայ է իւր վիճակովն Լ զակամովն մին
 չն իդաշտն գագա Լկայ իմմա տուրբ
 ուխտն խորանաշատ Լեղիչէ առաքե
 լոյն ակոռն. Լ իյարցախ սք ուխտն
 գանձա

Գանձասար ուր կայ գլուխն նբ կարա
 պետին. գարդման գտնառն՝ քարթամա
 նինն է. ուր կայ գերեզմանն յօհան
 նէս վարդապետին մայրադոմեցւոյն
 Եւ ծ սիւնիս Լփոքր սիւնիս. ուր կայ
 նբ ակոռն Լսաակօնի անքերոյն որ կո
 չի տալեւ ծիծառաւանքի՝ յաղեմա. գե
 ղարքունի է. ուր կայ նբ ուխտն մաքե
 նիս. Լ սեան կգ զին իմեջ հիւսիսոյ որ
 կոչի զակամ ուր կայ նբ ուխտն հողար
 ծին. Լ գետկայ վանք ուր ակոռն է
 Գոչ վարդապետին

Երբարատունի բազում գաւառօք են
 արշարունիք. Լ ճորն երասխայ կազ զն
 նէ ուր կայ նբ ուխտն Թաթլոյ Լ վարո
 սի վանքն. ուր զթումաս առաջնորդ
 կացոյց Լ վարդիկ վայր է. Լ նգ Լ գա
 ճառն գաբեղենից Լ բերդն կապոյտ
 որ կոչի արտագ երեկոյ Լ նգ է Լ կեջ
 քաղաքն Լ ծառաքար վիմախոր վանքն
 ուր կայ գերեզման կեչառացի խաչա
 տուր վարդապետին. Լ բասեն գանա
 ուրն սահմանակից է նսին Լ ագուան
 աւանն՝ բազրանայ բերդն է. ի վրա

ուրան գետոյն զոր երեւանդ շինեց
 ևանդ փոխեաց զսթոռ հայոց թագա
 ճորայնո ի՛ջան գիւղաքաղաք ասիս
 ի՛րագած սոն. նրդատուննէ ուր կայ
 նք ուխտն թեզենիս ևեղեղարարօշ և
 մեծապքանց լեառըն արագած որյրոս
 որոտէն մինչև իկատար լերինն աւուր
 ևկէս ճանապարհ է . գլուխ նր օխգ.
 բաժանի լերունք մեծամեծք. և՛իմէջ
 նց հովաճև հարթայտտակ ևչորեփն
 ծայրք լերանցն հանդէպ միմեանց խա
 ջանման ի՛ստէն թէ օրջնեալ ևօժեալ
 նշան տրունական շնորհաբաշխ աջովն
 նք լուսաւորցին լերունքն այն ի՛կա
 ուրս խաջելոյն քի. և՛իմէջ հովտեց քա
 րածեբդ այր մեծ. ինմին այրի շինել
 տաճար փոքրիկ խորան ևկախեալ կան
 թեղս առանց չըւանի. ևիոխանակ ջրոյ
 արտասւօք լցել ևհրով երկնային վա
 ուեալ. ևէ մինչև ցայսօր անշեջանե
 լի մինչև ի՛գալուստն քի և՛իդատաս
 տանն. որ բազմաց արժանաւորաց տե
 սեա. քէն ևտեսանեն զհրաշքն զայն
 ի՛ի.սուս այ. լճ յանդիման յարևելս

Կուսէ լեառն արայի. ուր սպան շուայն
 շամիրամ զարայն գեղեցիկ. Լաւ'իմիւս
 Կողմանէ երկիրն քարքոյ ուր կան սբ
 ուխտքն սաղմոսավանքն Լսուրք անս
 պատն հրէշտակաբնակ : Լաւ կայ սբ
 նշանն արագածայ. Լօճահալած սուրբ
 նշանն որ ունի մասն 'իկենաց փայտն
 արիւնաներկ Լառնէ նշանս մեծամե
 ծըս 'իյօճահարսն Էյամ պատահարս.
 Լամբընկալ սբ նշանն սբ յակօբոյ տն
 Եղբօր մասն :

Լաւ գերեզմանն տկանատեւս սբ վար
 քաղեալն գրեգորի որ ձեռակերտէ
 մեծ կաթուղիկոսին Լբուր շինւածն
 Թ. Բայց յանապատն որ ողօթիւք
 Լհայցմամբ. նորին ակներկ ամենեցուն
 իջանէ լոյսն զգալի իվերայ կաթուղի
 կէի 'իպարծանս խաչին :

Լ. յիւ յօհանայ վանքն ուր կայ վարչա
 մակն քի. Լսբ բեւոռն աջոյ ձեռին.
 Լսբ աջն 'նախավկային լւթ. Կողքն սբ
 կարապետին : Լաւ տեղեւթավանքն ուր
 կայ շնչակաղոյտ ակն սբ նշանն Լկոյ
 կայ վանքն ուր կայ գերեզմանն պէտ

րոս ականառեա սբ վարդապետին և կոշ
 կայ. սբ գերեզմանքն յուսկան և դա
 նիելին թռանցն սբ լուսանորդին :
 Այլ. խաչի վանքն : Այլ գիւղն
 մուզնի սբ գեորգայ որ կայ ծնօտն և
 քաղտն և ականջն և աղիւնն սբ գեոր
 գայ զորավարին. և այլ բազում վան
 քեր :

Եւ ի Տիւսիսոյ կողմանէ արագածի է
 երկիրն շերակայ. յորում է մայրաքա
 ղաքն անի աթոռն բագրատունեաց թա
 գանորին. ձորոյ գետն անի է և շիրակ
 գանառն ուր կայ սբ ուխտքն հռոմ
 սի և մարմարաշէն և դարավանքն և հա
 ուիմայ և այլ բազում կարս և քաղաքս
 անի է. վանանդն կառուցէր զԼոնդ
 վարեան. գողթան վանանդն որիչ է :
 Եւ ի հաւառն այրարատեան է սբ Եջմ
 ածինն որ է վաղարշապատ քաղաքն ա
 թոռ. թագանորաց հայոց մեծաց. և դը
 վին քաղաք նման նմին. և խոր վերասյն
 որ է տեղիք չարչարանացն գրիգորի
 լուսանորդին իմէջ օձից . Ժգ. տարի.
 Եւ ի տոյ բերաւ բոլոր մարմինն ձե

և ամբ գորիցորի մաքիստրոսի 'իկոստան
 դինու պօլսե ևեդան իվիրապին 'իներ
 քսս չորս սեանց եկեղեցւոյն և 'իքե
 րանն վիրապին հանգուցեալք Կան շի
 րիմք ք. մեծաճուջակ ևեռամեծին տի
 եղեցիւլոյս վարդապետին վարդաւոյս և
 ներսեսի շինողին և զօրուինն եդան 'իգլ
 քոց 'իյտտակս վիրապին իներքս սրբոյ
 սեղանոյն 'իպետս բժշկութե. բայց մի
 այն . ան. ծնօան տարեալ եղև 'իդան
 ձասար 'իմնդրոյ ջիհան շիրային որ եր
 աներ մաքիստրոսի :

Պարսէալ կայ այլ նշխարճս պատճա
 րանս դանթի դ՛նեցւոյն և յիզտիբուզ
 տի զինւորացն : Իսկ 'իկողմն գառնոյ
 գարունից մեծ եկեղեցի է որ է հայ
 րոց աթոռ . ուր կայ Կենդանեացիդ
 պատկերն փրկչսկան . և սուրբ աջն թա
 թեոսի առաքելոյն . և ճկոյթն սուրբ
 կարապետին . և այրի վանքն ուր կայ
 սուրբ գեղարդն աստուածամուկն ներ
 կեալ արեամբն Կենարարին և տախ
 տակն սուրբ տապանակին նոյեան
 նաճաղետին . և նա է տուն հայաստա

Եւ այցս Տաստատեալէ 'ի սուրբ լուսա
 ւորէն. Լաղ ջոյ վանքն ուր կայ
 սուրբ աջն ստեփաննոս քահանային.
 Լսուրբ աջն արիստակէսի որդւոյն
 գրիգորի սուրբ լուսաւորչին. Լայլ
 բաղում վանքեր. Լմայրաքաղաքն դառ
 նի ուր կայ գերեզմանն գեորգայ
 Տայրապետին Լմաշոոց Տայրապետին
 գեղեցկաշէն Լզարմանալի Թախտն տր
 դասայ Լյոտայք. Երեւն քաղաքն է
 իւր վիճակովն. Լճաքավանքն անդ է
 ուր կայ գետարգել սուրբ նշանն.
 Լ կայ սուրբ սարգսի Լ սուրբ կի
 րակոսի աջն :

Լճ ունի այրարատ գետոս երեք բար
 սախ. քարբոյ ջուրն է. Տուրաստան
 գետ. ԲՆջոյ ջուրն է. աղ գետ. Գառ
 նոյ ջուրն է :

Տայոյ ձոր. Եղեգից ձորն է ուր
 կայ կեհօսառու սբ նշանն. ԼՏերմոն
 վանքն Լանդ կայ նշարք սիւնեաց
 սէր ստեփանոսին 'ի Թան Տանտի վանս.

և գալու ձոր ուր վարժարանն է և ա
 թու նր վարդապետին մերոյ Վաղ
 թան գաւառն ագուլիսն է ջուղայոյն
 ատրապատական. և գանձակ շահա
 տան. թարգմէզն է. դառաջն շինեաց
 զնա խոսրով հայրն տըղատայ. և անդ
 նստան առնուլ զվրէժ արեանն ար
 տանայ եղբօր որդւոյ իւրոյ. զոր սպան
 որդին սասանայ և .Ժ. ամ աւերեաց
 զտունն պարսից. և կոչեաց զանուն քա
 ղաքին թարգմէժ. յետոյ հուլան թանն
 նորագեաց. վասնորոյ հուլանու թախ
 կոչի այժմ. իյրամ քաղաք շաքի ձորն
 է ուր կայ նախապէս սուրբ օտեփան
 նոսն. հերկիղանդ գաւառն խոյ է. ար
 տաս. մակու է. ուր կայ նր առաքեալն

Թաթեոս :

Հայունեաց դաշտն մօտ է նախչան
 քաղաքին ուր սիւնեաց տիկինն շինեց
 վանք և անդ եդ զմանն 'իկենաց փայ
 տէն զոր առ 'ի հերակլայ յորժամ ազա
 տեաց զթաչն 'ի գերուլի պարսից և
 տարան ի թարգմէզու յըստամպուլ 'ինսի
 չըւան ապական է մեծ նահապետին

նոյն և նոյեմ զարայի մայր անդ :
 Աղթուկ և սարամասա յերի կալով դո
 ցա. ուր կայ նշխարք օք առաքելոյն
 բարդուզլմէսին :

Լաճ'իկորմի քաղաք յուգայ յակորեան.
 իսկ 'ի Տիւսիսոյ կողմն հաշխար խանն
 չանկղ զանին որ եկն նստաւ ահան ազ
 գին և գայ հասանէ մինչև 'ի Եառն
 կովկաս ուստի ելին աղքն Թաթարայ.
 հոգեթա խանն որ որդի է չանկղ զանին
 որ եկն նստաւ 'ի յալանք և զ. գ. որդիսն
 առաքեաց ի վր . գ. բաժին աշխարհիս
 զմանկու խանն ի վր խորասանայ. զզար
 ղուն խանն ի վր հռոմայ. զհուլանու
 խանն ի վր հայոց. և վրաց և բաբելոյ
 և ոց. և առին զբոլոր աշխարհս

Ա ղկանին աշխարհն գրլմն է ձգի միջի
 'ի կասպից ծովն. և ապա դաշտն դագա
 ուր կայ օք սարգիսն և մշկավանդ. և
 են ի վր սաւորդաց ձորոց գետին շի
 նեալ հոյակապ և հռչակաւոր օք ուխ
 տն հաղբատ սանահին զոր շինեաց
 խորով անուշ Թագուհի կինն ողոր
 մած ուստին ինն . Ժ : հաշտացւոյ գա

Հառն բազկէ ձորն է. ուր կայ նբ ուխտըն որդաձորու նբ նշանն:

Տալիւ. լաւուի է ուր կայ քոպարն և հաովմ այրի նբ նշանն և յոջան օձնեցւոյն նբ գերեզմանն սքանչելագործ նբ հայրապետին. որ եհան ի վերին յաշխարհէս զազգս հռոմոց հրամանաւ սուլթանին. զի իսանդարմանէն եզրի որ հաւանեցաւ հերակլի այն որ ազատեաց զէւչն. որ զամգերի եկաց ի թարվեժ և զկաթուղիկոս ձգ. ասրի քաղկեդոնի դաւանութիւն նստան յաթուռն նբ. մինչև յօջան օձնեցին որ երկրորդ լուսաւորիչ եղև. և սրբեաց զազգս հայոց իյերկաբնակաց դաւանութիւն. և արար ժողով իմանաժկերա և կարդեաց զչորս աւագ տօնս. և ասաց զմեղսք մօրն ի տօնի դաւթի մարդարեկն:

Խորխոռունիք խոշորնի է իւր վիճակովքն քիայտակարան. տիկիս է Սյր դանակերա. տիկեաց վիճակն Սյխազ մազք. քթաց աշխարհն է. եզերն է վերաց աշխարհին Սցիկթայ. պատրիար

գարանն վրաց սամցիս է սխլ լեռն է. իշ
խանաց երկիրն է. անդ է օծեալ խաչն
սուրբ Տայրապետին ներսիսի որ այժմ
տաճար կոչի : Տայոց գաւառն վերս է :
Խաւիր գաւառն սաջմանակից է տայո
ցաց և այլք բազումք :

Եւրոպայ քաղաքն արդրում է որ կոչի
Թէոդու պօլիս զոր պարսպեաց փոքր
Թագաւորն Թէոդոս . և էին վերակա
ցուք գործոցն մովսէս քերթօղն և
դաւիթ անյաղթն : Լճիովիան և քաջե
րունի արձէշ է. ուր կան սուրբ ուխտ
քըն մեծօրայ . և արծաթէր և ուռնկա
րու սուրբ նշանն ամենազօր :

Լագրեանդ գաւառն մանածկերտովն
վաղարշակերտ կոչի . և ապաճունիք .
անդ գնաց ընդառաջ սբ լուսաւորչին
Թագաւորն արդատ մինչ իգիւղաքա
ղաքն բագրեանդ առ ափն եփրատ գե
տոյ . իստորոտ նապատ լերինն. անդ
մկրտեաց վթագաւորն զօրօք իւրովք :

Լճերուն և տարբերունի բերկրի է.
ուր կայ սբ ուխտն տէր յուսկան օրդւոյն :

Ասպուրական. վան է. ուր կան սուրբ
ուխ

ուխտքն վարագայ. անդ կայ իբ նշանն
 զոր եբեր հռիփսիմէ կոյան. և սուրբ
 նշանն գետադարձ զոր բերին որդիքն
 տենեքարիմայ ընդ իբ մարմնոյն պետ
 րոս կաթուղիկոսին. և անդ հանգուցին
 լաճ ձորապատ որ է սալանապատ. գա
 ճառք են վասպուրականին Վր Ռըշ
 տունիք. ոստան է. ուր կայ իբ ուխտն
 հոգւոյ վանքն. ուր կայ կենդանա
 գիր պատկերն տիրամայր անձանին
 զոր եբեր իբ առսրեալն բարդուղիմէ
 ոս. և անդ է իբ գերեզմանն արդատայ
 Թադաւորին. և աշի են տիկնայ խոսրո
 վի դիտոյն. և կոջի սա հաշտեն գա
 ճառ ուստի ելանէ գետն տիգրիս
 որ դիլաթ կոջի. լաճ անձեացեաց է
 պիսկոսյոսապետ երմեծն խոսրով հայրն
 սրբոյն գրիգորի նարեկացւոյն. հար
 պատառնիք. երեւան. Թիւնիք. մար
 դաստան. սեւան. նւան. արտադազբակ
 մեծ և փոքր այսոքիկ սմեռեքեան վաս
 պուրական կոջին ։

լաճ յրուր շտունեաց գաւառին կան
 իբ ուխտքն. նարեկ. իբ յակօք. սուրբ

վարդան. սուրբ Թումա. անձղնապատ.
 նկարէն. ևսբ Թումայի վանքն. ուր
 կայ սուրբ մարմին առաքելոյն Թում
 մայի զոր բերին իննդկաց. Լճ աղթա
 մար կղզին իմէջ ծովուն ուր կայ սբ
 ուխտն խաչն հրաշարար. զոր շինեց
 գագիկ Թագաւորն արծրունեաց. (Լճ
 նիս առտիգրիս գետովն) կախորդեաց
 լեառն. կարճելից լեառն է որ այժմ կո
 ձէք ասի անուն աշխարհին այնմիկ
 Սկաց գաւառն է իշխանանիստ. ուր
 կան բազում վանորայք. նախ՝ ամենա
 փրկիչն ուր կայ գերեզման Թագաւո
 րին մոգուց գասպարայ. ևսբ վարդա
 նայ. ևսբ կանանց վանքն որ այժմ սբ
 խաչ ասի. ուստի էր անանիա կաթուղի
 կոսն մոկացի բզնունիք արծկէէ: իսկ լաթ
 բաղէշ. և հիզան. այս . դ . քաղաքս և
 իւրոյ երկրովն բզնունիք կոչին . և ի
 յարծկէ կայ սբ ուխտն պանչելագործ
 ևանդ. և սբ ուխտն երեշխաւոր. և իսի
 լաթ մտանէ վանս :
 Լճ գեղեաց սբ յօհաննէսն ուր կայ
 գօտին մաշկեղէն սբ կարապետին. ևսբ
 խաչ

Խաչ քար է օծեալ ձեռամբ սր լուսա
 շորչին. և Տիզան կայ սր Խաչն գամաղի
 էլի. և քարի ձորս Տարօն մուշ է. ուր
 կայ սր ուխտն մըշու սր կարապետն
 և աթանաթինեայ եպիսկոպոսին և. է.
 Խոտաճարակայն և. ք. Ճգնաճորացն ան
 ասնի և կրօնիգեայ. և կոչի իննականեայ
 վանք. վս իննականաց քաղցրահամաղ
 բերց. և կոչի գլակայ վանս. վս առաջ
 նորդի Տօր վանայն. և զառաջին պատա
 րագն անգ. արար սր լուսաճորիչն Լճ
 զաղարու վանք մշու սր առաքեալն է
 ուր կայ ձաղ աջն պետրոսի և պօղոսի
 զոր եբեր սր լուսաճորիչն և այլ քա
 զում սրբուհիք Լճ Եղբղուտի վանքն
 որ է սր յովհաննեսն. ուր կայ իսրնշ
 Խարացն սր կարապետին. և շիշ իւղոյն
 զոր եբեր սր Թաթեոս առաքեալն և
 անգ. պահեաց. զոր սր լուսաճորիչն է
 գիտ Սանգիրն սր աղբերիկն է ուր
 կայ օծեալ Խաչն իսննէ Եղբօրէն յսի
 քայ ի քաճառն Խութայ. անգ. է և սր
 քեւեռն քի ներկեալ արեամբն քի
 Լ. րծրուսիք սասոն է զոր շինեաց սանա

սար որդին սեւեւ քարինայ, որ փախու
 ցեալ ՚ի սինեւ վն սարսման հորն եկե
 աւ թագաւորն հայոց իրգ վառ և մա
 նանկու ձորն ՚ի սասուն է. և անդ է ձը
 կոյթն պետրոսի առաքելոյն (Մախաց
 գաւառն մեծկերտ և չըմբ շկածանկ է :
 Տիգրանեայերտ համբ է զոր պարս
 պետաց տիգրան թագաւորն հայկազնի
 յորժամ ետպան զաժդահայ մարաց թա
 գաւորն. և զքոյրն իւր տիգրանուհի
 որ կին էր աժդահայ եւ թանդ. և վն
 քընէրն շինեաց զբազարն. և յետոյ նո
 րոգեցաւ ՚ի մեծեն թեոդոսէ. իւրե
 սիս ուրհայ է. ուր բերաւ անձեւա
 կերտ պատկերն որ ՚ի սր դաստառա
 կին : ի սիգ թաւ լեւորան է : իւրե
 հալապ է. իսկ ՚ի սիւս կողմանէ ման
 դակունի ՚ի յերի կալով տարունոյ :
 իրորձունք կեղի է :

Լճկեղեաց գաւառն և դարանաղեաց
 եղընկան է և կամախ. ուր կայ ՚ի մեջ եր
 կոցունց գերեզման սր լուսաւորչին ՚ի
 լեառն սեպուհ. և որդւոցն և թուանցն
 ՚ի թորդան կան հանգ ուցէլ առ սաորով
 սեպուհոյ :

Նշատակեալն և մեծին Ներսիսին
 ի թիւն աւանի . և անարեւակ
 լեառն սեպուհ ուր հանգեաւ լուսա
 ճորիցն և անդ կայ հանձալունի թուրն
 տրդատայ . զոր ետ նմա կոստանդիա
 նոս թագաւորն . և յորժամ խնդիր արար
 տրդատ թագաւորն լուսաւորչին . և գը
 նացեալ եգիտ ի լեառն սեպուհ . և նա
 ասաց նմա զ ջնջումն աղգին արշակու
 նեաց . և առեալ զթուրն օծեաց ու
 զնաջ և ետ իյօդն բանիւնն այ . և ա
 սաց թէ յեւանելն արիական աղգին որ
 են ֆռանգք, երևի նշանս այս զոր ա
 ռեալ շրջեցուցանեն ընդ ինքեանս .
 և ինքն անդ փոխեցաւ առ անձ ի նդ
 ե և վանքն սերովքեիցն զոր սերովքե
 առաքեաց ան ընդ հողեղէն քրովքե
 ին յանդընդախոր ձորն . զոր եղեալ
 իմտի երթալիվր ծնկաց յերուսաղէմ .
 զոր արդեւաւ ի կիզանօղ սերովքե
 իցն . զոր յետոյ պլուզ վարդապետն
 յօհաննէս շրջեցաւ իտեղիսն և ել ի
 գլուխ լերին զոր այժմ գոհանամք ա
 սեն սեպուհոյ ծայրին . և ետես ըղ

գալիս ասօք զնշանն զայն և համբու
 րեաց և ասաց զլուսաւորչին անձինքն
 և զլերինքն ի վերայ նոր լստայնմ, զէն
 արքայական սպանմանն գործի կէտաց
 արքային ի կէտաց գործիս Լաւ մերձ
 նոր կայ հաշակաւոր սբ ուխտն աւագ
 վանք զոր հիմնարկեալէ առաքելալն
 Թաթեոս և կայ ի նշտ նորա ժառանգ
 որդին իւր գտօղն կորուսեալ հօտիս
 շինեաց յանունն սբ առաքելոյն Թաթե
 ոսի. և կայ ի նշտարաց նոր անդ զարմա
 նաշէն գեղթափն. և այլ բազում վա
 նորայ ք շուրջ զսահմանաւ նոցա ։
 Ի Թաթ և հենի գերջանէ ուր զգիրն
 եգիտ մեսրօդ վարդապետն. այսոքիկ
 արշանունիք կոչին. ի կամալս անառիկ
 բերթն ուր տուհեաց օտայ իշխանն
 զդաստիարակն տրդատայ և խոսրովիդե
 տոյ զտրդատ և զբոյրն իւր և զգանձս
 և զկուռս շարակունեաց յահէ արտա
 շիրի որդւոյ սասանայ. և ի գալն տր
 դատայ Թադաւորին փառօք ելանէր
 ընդ առաջ նոր ։
 Լաւ գետն եփրատ եկեղեաց գաւառն.

այլ այս է ճշմարիտ եփրատ որ 'իմք ոսկեանցն ելանէ և անցանէ ընդ տարօն և գնայ ընդ ասորեստան : Սեբաստիա սեւաստ է ուր կան նք քառասունքն և գետն ալիս :

Սաթակքաղաքն և հապաղովկիա և գամբայ տուն բարսեղ կեսարացւոյ քաղաքն է . որ ասի կեսաբիա . ուստի էին նք գետք և նքն սարգիս նահատակքն քի . և սա կոչի առաջին հայք :

Լաղընկան կամախովն և իւր վիճակովն մինչև 'իմուշ երկրորդ հայք հաշտեն գաւառով . մոկս՝ հիլանով մինչև 'իյա միթ . դ . դ . հայք : Սուշ՝ ախթամաբայ ծովի բոլորն . դ . դ . հայք :

Լյորաբատ մեծ հայք . զայս վաղարշակ առաջին թագաւորն արշակունեաց այս պէս բաժանեաց . զի 'իդալն թաթեոսի առաքելոյն զթէոփիլոս աշակերտն իւր եպիսկոպոս ձեռնադրեաց առաջին հայոց . և վն տյս պատճառիս անդ գրեաց լուսաւորիչն . և էառ զձեռնադրութիւն իւր յիւրմէ առաքելոյ . և այնպէս առնէին հայք մինչև 'ի ժողովն քաղկեդոնի :

1. 10 այն թեոփիլոսն է որև 'իզուկաս
 աւետարանչէն խնդրեաց զանեաւարանն
 և զգործս առաքելոցն. ոպ ասէ գիրն.
 կարգաւ գրել քեզ քաջգ թեոփիլէ.
 և անտի եբեր լուսաւորիչն զնշխարս սբ
 կարապետին և զամենագինէ ետիսկոպո
 սին և հանգոյց 'ի տարօն. պարգևեալ
 նմա 'ի զեռնդին պատրիարգէն. և զբ.
 ճգնաւորսն զանաօն և զկրօնիդէս 'ի ըս
 տառաւորութի նշխարաց սբ կարապե
 տին. և ուսուցիչ ճիւղադարձոյ ազգին

Հայոց :

Երկրիէ որ է սիս 'իմէջ կայ ասորոց և
 գամրաց. ունի քաղաքս և անճանի ա
 ճանս և բերթա բազումս. զբերթն կո
 պիտառոյ. և զբարձրաբերթն մօտ 'ի մօլե
 ճոն. և վանորայս զգրաղարկն զտրքայ
 կաղնին և զգառններուն սբ ուխտն. և
 զկէտնայ անապատն. և այլ բազում
 վանորայս. և զամբռօն անանն. և մայ
 րաքաղաք ունի զտարսուռ որ է սիս
 և զմարաշ. և այս են աշխարհք և զա
 ճառք հայոց. զոր զոր 'իշատէ գը
 րեցաք :

Լսկ ՚ի կողմանէ պարսից սկսեալ յար
 և ելլց՝ նախ ճինուամէջին. և խաթա քա
 ղաքն. և աշխարհն որ են գին բոլոր աշ
 խարճին լոճ են ուղղափառք քրիս
 տոնեայք. և ունին թագաւորութիւ
 քահանայութի. ունին արդար դատաս
 տան և ճշմարտութի որ ոչ որքն լայ ոչ
 այրին յոգոց հանէ. և ունին գիրք մի
 այն զմատթէոս գլուխ աւետարանն. և
 պարարտ է աշխարհն և բարեխառն և բա
 րեւի. մի անգամ սերմանեալն . ք. տա
 րէն հաց լինի զի մօտ է դրախտն անտի.
 գայ ամպեր և անուշահոտ ծաղկունք
 դեղ զանազան ցաւոց. և անտի գայ գու
 շանեաց երկիրն. և ապա ճենաց : Եւս
 տի էին աղքատ մամիկոնեից . ք. եղբարքն
 մամակ և էնակ փախուցեալք ՚ի ճեն
 բագրոյ և էկին առ թագաւորն հայոց
 արտաշէս. և նա վն քաջութեց նոցա կար
 դեաց զօրավար հայոց գնտին. և կոչե
 ցան մամիկոնեանք : Եւստի էր քաջն
 մուշէխ որ կոտորեաց զզօրս պարսից
 գնտին աղօթիւք նք հայրապետին ներ
 սխի ՚ի դաշտն նպատական որ ապաշի

բաշտ կոչի այժմ. և սբ վարդան թողն
է նորին. և այնպէս փարթամ է ազգն
Ճենայ, մինչ զի զկերպաս զգեւոսն
ամենեքեանս Լճ ապա երկիրն և ազգն
խոալացւոց որ սահմանակից է խորասա
նայ յեզըն քնդկաց ծովուն :

Խսկ աշխարհն պարսից խորասան որ ա
սի արեւելք. նուշաւոր քաղաքն որ ա
թող է պարսից Թագաւորացն. ուր սբ
ղևոնդեանքն նահատակեցան. և երա
նելի մոգպետն որ հաւատայ 'իքս զե
ւոնդեանց նահատակութեն և հրաւա
նաւ Թագաւորին տարան 'իկուրան և
'իբագուրան որ է խորին խորասան. և
ընկեցին 'իվերապն. և խնդրեաց յայ
զի մի ծածկեացի նահատակութիւնն նո
րա. և եւջուր յատակս հորոյն, և այն
է տարմաջուրն ուր որ տանին. և տա
րամ հաւուց զհետ երթան :

Պալիս և պատաշխան. ուստի գեղեցիկ
լաճվերդն ելանէ զոր առին ազգն ար
շակունեաց և պալհաւոսիք կոչեցան.
և ստարաւ ուստի գեղեցիկ ապրշուհն
ելանէ. եզտա ուստի ազնիւ զուհայն
ելանէ

Ելանէ. շիրաղ. զուամ. և քաշան զազկին
 յուե. և շահրիար. և մաղանդարան. և
 գայ հասանէ մինչև 'իսուս լուսնիս որ
 քաղաք է հայոց ամենեքեան սոքա քա
 ղաք են պարսից. և անաղ փոքին առ հա
 տարակ:

11 Յէ քաղաքն իսպահան է աւր դանիել
 մարգարեն զտեսիլն ետես եկեալ ընդ
 կիւրոս Թագաւորին պարսից:

Լաւամացիք. և մոգուց ազգն 'ի պարսից
 ազգէն. նարստան. և այլ բազում քա
 ղաք զորանօգուտ համարեմ զգրելն դժ:

12 Ըմբռանք աթուռն է նեառաջ ազգին
 յայնկոյս սարանկոյս գեառոյն որ ջիհան
 գետ և այն մաւսու անձանի զոր այժմ
 քաջապաշ կոչի անուռն ազգին: Յա
 գաստան երկիրն 'ի պարսից աշխարհն է
 մօտ 'ի համիան քաղաքն:

13 Իսկ գաւառ քաւորոց և մարտոյ յեկբա
 տան ամեռի է. աթուռ ազգին մարայ
 յորում Թագաւորն սադայնայ բալոս ես
 պան զարբակոսմար. և յետոյ նաբէգոյ
 նոսոր քակեց զնա: Եւ ինոս նինձէ է. զոր
 շինեաց նինոս Թագաւորն. որ ունէր

Կին զշամիրամ որ երկուցեալ 'ի կնոջն
 փախեաւ 'ի յեզալադայ. և նա առա
 քեաց առ զօրավար հայոց Թագաւորն.
 զի երթիցէ առնա և լինիցի նմա այր.
 և նա անարգեաց զնա և ոչ կամեցաւ
 զնալ. և շամիրամ բազում զօրօք եկն
 իմր զարոյի և պատերազմեալ սպան
 զզարա և ինքն Թագաւորեաց հայոց
 .ԺԷ. տարի. և շինեաց զբերթն վանայ
 և կողեաց զանուն քաղաքին երւանդ.
 զոր յետոյ հրամանաւ արտաշէսի զեր
 ճանդն բարձին. և մնաց անուն քաղա
 քին վան. և յետոյ որդին իւր սպան ըզ
 շամիրամ. և մինչե. 'ինաբուգոգոնոսոր
 'իսինւէ նստին Թագաւորքն ասորոց.
 և նա 'ի բաբելոն փոխեաց զաթուն որ
 գին ապուղալ սարայ հայրն պաղտա
 սարայ ։

Տիգլէոն և բաբելոն պաղտատէ զոր
 բէլ շինեաց և անճանեաց բաբե
 լոն և յետոյ նաբուգոգոնոսոր պա
 րսպեաց զնա ։

Լ՝ քաթարաք մ ծք/ն է որ այժմ մե
 բին կոչի. որ սթու է սրբոյն յակօբայ
 Սրուճ քաղաք միջագետս է. ուստի
 եր յակօբ սրձեցին Սուբայք՝ շու
 բահրայ է. Լ՝ նտիոք քաղաք ակն տիեզե
 րաց է ուր եղին սուսքեւքն ղՅինն հա
 ճատոյ. և անդ անճանեցին զհաճատա
 ցեալս քրիստոնեայս. և արաբիա կոչի
 անուան աշխարհին մինչև ՚ի հռոմ կլան
 ուր սթու է և դամբարան սբ հայրա
 պետացն մերոց գրեգորիսեանց և ներ
 սիսեանց. ի ռամասկոս գմբշէ է. և ա
 րամ կոչի անուան աշխարհին այնորիկ
 լսկ հռոմոց աշխարհին քաղաքքն են
 այսոքիկ. պոնտոս՝ տրապիզոն է իւր վի
 ճակովն և ծովեզերովն. ՚Լիւսայ՝ նի
 կիսար է որ վիճակն է գրեգորի նիւսա
 ցւոյն. Սինապ մարդակերաց աշխարհն
 է ուր գնաց մատթէոս աւետարանիչն
 և առաքեալն անգրեաս. () միւսին քա
 ղաք լիկիացւոց՝ նիկողայոս հայրապե
 տին քաղաքն է. ՚Լիւղանդիայ ըստամ
 օլօլ է. զոր շինեաց բուլանդիոն Թագա
 ճորն. և յետոյ կոստանդիանոս շինեց և
 նորոգեց և սլարսպեց և անճանեց (526)

զանունն կոստանդինու սօլիս. Թժա
 պահ քաղաք. բնակութիւն և հաւաքա
 րան ամ սրբոց և տեղապահ թագա
 շորին քի Թյ. ոսկի ի վր միոց անդր
 խաչ կանգնեաց կոստանդինոս. այս է
 սիւն կանգնեաց 'ի մէջ քաղաքին. և
 եդ 'ի ներքոյ սեանն զեօթն զանբիղն
 որ լցան յօրհնեալ հայէն քի. և ի վր
 սեանն պատկեր կանգնեաց և յաջձեռն
 պատկերին խաչ նկարեաց և գրեաց թե
 ք'ն Թժ 'եքեղ յանձնառնեմ զքաղաքս
 զայս օ

Ըօիայ Էփեսոս է իւր թեմովն. որ է վի
 ճակն յօհաննու աւետարանչին. զոր
 աքսորեաց գովեալանոս արքայն 'ի
 պատմոս կղզին. ուր ետես զտեօխին
 Թժ սյին և գրեաց զաւետարանն. և զլե
 նոպաս կախարդն ծովասոյղ արար. և
 յետ Թժ. ու մի գարձաւ յեփեսոս 'ի վի
 ճակն իւր հրամանաւն ներուսայ ար
 քային օ

Լաւ չորից աւետարանչաց Թժոռն.
 որ է Լ'աւջին անսիոք ասորոց. ուր
 մաս թեոս գրեաց զաւետարանն յետ

• Է. ամբ վերանալոյն քի յերբայեթ
լեզու :

Լորկու աղէքսանդրիա . զոր շինեաց
աղէքսանդր մակեդոնացին . ուր մար
կոս գրեաց զաւետարանն . յեա մէ. ւ
մբ վերանալոյն քի 'կովթի լեզու :

Լորեքն դազմատիա . ուր զուկաս զը
րեաց զաւետարանն . յեա 'կթ. ամբ
վերանալոյն քի 'ի Ֆլուանկ լեզու :

Զորս եմբեսոս . Թու յօջաննու աւե
տարանջին . ուր գրեաց զաւետարանն
յեա . Զ. ամբ վերանալոյն քի 'էյոյն
լեզու . զոր յետոյ 'ի յըստամպօլ փո
խեցին :

Իմեսաղոնիկէ՝ մակեդոնիա է . ուստի
էր աղէքսանդր մակեդոնացին : Սէլ լո
պոնիգոս Լսքաիա կորլնթոս է իւր թե
մամբ : 'Եւաղատիա անկիւրիա է : Լուլա
դա յերի կալով մակեդոնիա է . 'ի մէջ
սիղագոուսացն : Ի աւորդիկէ . լատին
քաղսքն է 'Լիկոմիդեայ . Լամատիա .
Լանտսք . Թագաւորանիւտ քաղսք
են 'ի տունն հռոմոց :

Լ'թեն քաղսք առ Ժովեղերն է . ուր

Վարժարանն է իմաստասիրաց :

Ի. Իւրիտոն ասի թե բալլաք է յաղութս
ժողովոցն . առաջին որ զկնի . յԺԸ . ամի
ծննդեան անի, եղև ժողովն նիկիոյ 'ի.Ժ.
ամի Թագաւորութե կոստանդիանոսի
և պատրիարքունք էին . Լ. դէքսանդրոս
աղէքսանդրի . Լ. ռիստակէս և օքն (Յ
իօր հայոց, 'Արկիդայոս զմռնայ . և այլք
բազումք . յ. և ԺԸ . հայրապետք :
Լորրորդ յետ . հգ. ամի Թագաւորու
թե մեծին թեոդոսի 'իյըստամպօլ . եղև
ժողով . ճԺ . հայրապետայ . և գլխաւոր
էր ներսէս հայոց . և գրիգոր աստուա
ծաբանն և այլք բազումք :

Լորրորդ յետ . իե. ամի եղև ժողովն
եփեսոսի . մ. եպիսկոպոսոյ 'ի. ԺԷ . ա
մի Թագաւորութեան . փոքր թեոդո
սի ընդդէմ նեստորի . և գլխաւորք
էին կիւրեղ աղէքսանդրոցի . և սա
հակ հայոց թեոտով միաբանեալ և
այլք բազումք :

Լ. դիշու . հաղաւնոյ կողմն է և Էմի, դա
և առ այլազգեաց . ուր կայ ծովակն զոր
մինդ ջերուն բժշկեաց :

Լէմ քաղաքն զոր շինեաց Թագաւորն
 սաղիմ Տայրն մեւթիսեթեկի. և յետոյ
 եփուս կոչեցաւ. զոր էառ գաւթ և
 արար քաղսք Թագաւորական: Եւ
 եղ զտապանակն և զայլ սրբութիւն.
 սնդ և տաճարն այլ շինեցաւ իսողմո
 նէ. և եբեր զսկի երջանիկն արաբիա.
 և այնպէս զարդարեաց զտաճարն: Եւ
 անդ եկն գշտոյն Տարաւոյ նոսա ա
 նուն, լսել զլմաստութիւն սողմոնի.
 անդ և բոլոր տնօրէնութիւն քի կատա
 րեցաւ: Եւ քառաստան լինելոցե
 իկալն ուռնայի: Եւ քառաւոր զաւ
 րաջն մարդն ադամ. և ստեղծօղն անդ
 մարդ եղև:

Բաւիրսթայ եվրաթէ որ է բեթզա
 Տէմ: Եւ քիսայ և սիւքար և սիւքիմ սա
 մարիայ է: Եւ զովտոս և գաղայ և ասկա
 ղոն և ակկարոն գաւառք են այլաղ
 գեաց իկողմն Տարաւոյ եմի: Բեբրոն
 դամբարան է նաճապետացն. ուր եղան
 յայրին սիկիմայ: Եւ վրէկէ. վիւնիկէ.
 և ունի Տրէաստան աշխարհօ. ք. զգա
 լիլեա. զսամարիայ. և զեդոմլա. և լիւս

* * * * *
 * ք. զտիբերական և զմեռած ծովն. և *
 * գետն յորդանան անցանէ ընդ նա և ոչ *
 * խառնի. և ունի քաղաքս քաղումս և ըզ *
 * մայրաքաղաքն նոյն է քմ :

* Լազիպտոս մըսըր է ուր գնաց անոնքն *
 * փախստական. և յայտնի արար զչարու *
 * թի ազգին եգիպտացւոց . մանուկ *
 * մատաղն քն արկեալ զձեռն իւր իծակ *
 * իծի . զի անկեալն սատանայ ի խառաց *
 * անդ եդ զաթոռն իւր . այլ ի գնալն *
 * նոյն կործանեցաւ աթոռն նոյն . և ծաղկե *
 * ցաւ անասաւտն եգիպտոսի իբրեւ զոչ *
 * րախտ նոյն :

* Ներմու պօլիս մօտ եգիպտոսի է . և *
 * զառաջինն անդ գնաց քն իտունն այ *
 * թի կնոջ միոյ . զոր լընաց և պատեաց *
 * մանդիլով և ասաց . նման է մայր *
 * քո արուսեկի . և դու նման արեգա *
 * կան . և այլ քաղում գովասանու *
 * թիւն ետ և զ. ամ յեգիպտոս եկաց *
 * տէրն և զլուսաման ջուրն որ թա *
 * փեաց սուրբ աստճածածինն, անդ *
 * բուսաւ ծառն և տունկըն պալա *
 * սանի :

* * * * *
 * Լ՝ զԷքսանդրիա քաղաք եգիպտոս է .
 * զոր զինեաց աղէքսանդր մակեդոնա
 * ցին որ աթոռ է անետարանցին մարկո
 * սի : թմեփայիթ սկիւթ է . Լսինեայ
 * անապատն եգիպտոս է . ուր քնակու
 * թի սուրբ Ճգնաւորացն է . Լղբաւան
 * դիւաց անդ է զոր շինեցին յանեռ Լ
 * յամրէս զամս ԺԷ . չարչարանօք որդ
 * ւոցն իսրայելի Լձ տափնաս քաղաքն
 * ուր զերեմիաս քարկոծեցին . Լ այլ
 * քաղուժ քաղաք Լանապատ կան անդ :
 * Լ՝ պառաժն արաբիայ . յերի կալով
 * եգիպտոսի յարեմտից Լկարմիր ծո
 * վուն յոր անց իսրայել Լ՝ րաբիա
 * փոքր ունի աշխարհս Գ . զտաճկաս
 * տան . զփռանգիա . Լ զմաքա զոր տուն
 * աբրահամա կոչեն : Լ կիւթա որ թուրք
 * անւանին . ուստի սկսանին սահմանք
 * նոցա իյաթ գետոյ մինչև յեմոս
 * լեառն . Լ ունի աշխարհս թուխարք .
 * Տեփթախք Լ այլ խառամուտ ազգ :
 * Լ սկ աշխարհն Զնդկաց երեք աթոգ
 * են . առաջին սինաւթան քաղաք որ
 * Է . տակ պարիսպ ունի . Լ յամեն
 * * * * *

պարսպի մէջ . ԺԸ . տունն է որ է . ԷՃԷ .
 տունն . և նա է աթոռ հնդկաց թագա
 ճորաց . ուր արեւներ Էյովսաաի նշո
 տէին : Թ . աթոռոցն ոմնդանէ ա
 նունն . Է . գ . ին բէդար . Էունի . Թ .
 դուռն ծովու . մին դունովն իվր հր
 մուզու գան իխորասան վաճառահանք
 . ԷԹ . դունովն իվերայ քարիւղոն կղ
 ղոյն գան իբարելուն յերասացւոյ
 անագատն իննդուտանէ . ուստի
 եին բարլամ ճգնաւորն և լուսա
 ճորեաց զյովսաաի :

ինչողմն արեւմտեց հարաւոյ հապաշաս
 աննէ . և աթոռ թագաւորաց նոցա
 մայրաքաղաքն Եթովպիս է :

Իսկ ինչողմն արեւմտեց ֆւանկիստան
 է : Բազանիա երեք անկիւնի ուր
 նը շխարք սուրբ առաքելոյն յակօ
 բայ . և անդէ բովանդակ և բովս
 ոսկէհանաց . ուր չարչարեն զմա
 հապարտսն . և յարեւմտեց կողմանէ
 գնայ հասանէ յականացւոյ աշտար
 հըն . և անտի ի պըղընէ

քաղաքն որ այժմ աւերակ է . Լենա
կոչի լեւրիկէ . որ է եղբ աշխարհիս
ուր գնաց պօղոս առաքեալն :

Եւ ապա աշխարհն ալամանաց ուր
կայ եղբ նք աստճածածինն . Լեն
նոքա յազդէն արշակունեաց յարիա
կան ազդէն տրդատայ . զոր խընդ
րեաց կոստանդիանոս . Լգրդատ Ետ
նմա . դ . Ժ . այր :

Վերմանացւոց աշխարհն յերի կալով
գաղիոյ առակամբք դանուբար գե
տոյն :

Եւ ատալիա յարևելեց գաղիոյ :
Վաղմատիա իհարաւոյ կոյսն է մեծ
հռոմ զոր շինեաց ումեղոս Թագա
ւորն . ուր կան արեգակունք աշխար
հի պետրոս Լպօղոս . որ է աթու Լ
պատրիարքարան լատինացւոց որ են
Ֆրոանկ . Լգ . աթու կան յարև
մուտս . հռոմ . Լմիլան . Լանկլիզա .
Լփարեզ :

Երեք քաղաքն աթուք են աշխարհա
կալաց Թագաւորաց . Լփարեզ դասա
տուն վաղապետաց :

Լճ ապա յայնչոյս գանդբար գետոյն
 աղջն գթաց. և ապա ըռուսաց. որ
 մոսկոֆէ անուն քաղաքին. որ է ա
 թռու աղջին ըռուսաց. և ապա խա
 զաց ուլաճաց աղջն սաճմանակնցն նո
 մին. և ապա աղջն բուլղարաց գայ
 ճասանէ 'իսարմատացիս. և անտի 'ի զի
 ըրս. այսոքիկ ամենեքեան արևմուտք
 են 'ի կողմն Տիւսիսոյ (կ)երակացուոց աշ
 խարճն յարեւելից կալով դալմատիոյ.
 և ունի թրակիա փոքր աշխարհս . Է.
 գետք և քաղաք և կղզիք և քաղաքն սա
 մանդրիա. և ի վր լովայ և սեջուվայ գայ
 ճասանէ մինչև 'ի կոստանդինու պօլիս.
 Լճ վենետիկն ութու է 'ի մէջ ծովին.
 ուր քիմեայտարն բանի. և զարծաթն
 ոսկի ներկէ. զի . ԺԷ. աղք և լեզուք
 ֆուանկն է. . Ը. հոգումն . և Ը. վրացին
 Լճ օշինթոս քաղաք է 'ի թրակա մօտ
 'ի սաագիրա. ուստի արիստոսէլէր. և
 այլ բազում աղք և քաղաք և աշ
 խարճ գոյ զոր անօգուտ համարիմ
 զշարաքրելն գոցա. վնորոյ ոչ կամեցայ
 գրել. և քի մարգասիբին փառք յաւիտ
 եանս Լճն :

✠ Լ՝այ 'ի վերայ գրեցեալ Լ՝առաջ օմնայ
հաւորեցեալս 'ի գրոյ ըստ այլոց
հայ:

դիւպոյս. դմակ. ձեթ. տուան:
Լ՝դինասարաս. արքունի
սլաղատ. ասլարանք. տա

ճար մեծաշէն. խոյակապ:

Լ՝ղբն. շաղամաթ. թեղան. մանած.
թեւ:

Լ՝ղնիւ. աղէկ:

Լ՝խորժակ. քաղցր:

Լ՝կեկուն. ցրտաքեր և ամպաջալած
հողմն որ շնչէ 'ի հիւսիս կուսէ:

Լ՝ղաց. ջրաղաց. բաղկաղաց. հողմ
ղաց. աղծրիք:

Լ՝ղբև. աղբ. կեղև:

Լ՝ղետ. անցք. արկած. պատահում.
դիպում:

Լ՝ղվաշ. մասխարայ:

Լ՝ճապարել. վազվազ գալ ժամանել
յառաջ. հարպի գալ:

Լ՝մայական. անտեր. կորդ. խոպան.
ամայի. ճգնարան. ամայացեալ երկիր.

երկիր անբնակ. անշէն. կործանեալ :
 Լ. մբողջ. անարատ. Ծբ. մպգուր.
 անբիծ :
 Լ. մեւսին. հաշալ կին :
 Լ. յծեամն. ամուր. վայրի այծ. եա
 պանի քեջի :
 Լ. նալուծ. մեծ անասուն եքրճրյոյծ.
 ունի զգլուխն ուղտու. զոտս եղին.
 զմորթն գորշախայտ եպուտ պուտ իբ
 րե ինձ. ծնանի յեթեօպացուց աշխար
 հին :
 Լ. նոնց. աներթ. ճանապարհ անկոխ :
 Լ. նյապտղ. վաղ վաղակի. հարպի :
 Լ. նառակ. մարմնասեր. հեշտասեր.
 զեղեաբարոյ. շէայտ. խառնագնաց կը
 նատ. իգամուլ. բզջախոհ :
 Լ. նդամաթիւն. ճիկար :
 Լ. նդանդաղ. առժամայն վաղ վա
 զակի :
 Լ. նդցայ. անցաւ. օր ոչ զգայ :
 Լ. նթիմոն. անթիմաղ. ոնգոյր. ծա
 բիր. տեմիր պօզան :
 Լ. նիծ. ոջլն ճու :
 Լ. նկան. օիւն. կուլն. նեա. փքին. թօփ :

Լ. նկղ. ճարմանգ. օղ. օղակ. բռն
 տեղ. ունին. խուլը :
 Լ. նձիք. մարդիկ. հոգիք :
 Լ. նձնաւոր. անձնակաւն. գիմաւոր :
 Լ. նձող. ածուխ. գործելի :
 Լ. նսպառ. անվերջ. մինչև յաւիտեանս
 Լ. նսւաղ. սովամահ. սովալլուկ. սով.
 քաղց :
 Լ. նվայրափակ. անսարագրելի. ան
 սարագիծ. անուրեք. անեղը. անսահ
 ման :
 Լ. նրակ. որե բոլոր ոսկր վղին. զոր
 մէ ասէ յոր 31. Թափեցի յանրակէ
 ուսիմ :
 Լ. պառաժ. անգործ վէմ. անհարթ.
 բիդրաջ. քառայ. խամ :
 Լ. պուռ. աւար. դալան. աղօտ. կողո
 պուտ :
 Լ. ռոռ. առոճակ. վտակ. խաղ ջրոյ :
 Լ. սօրարապետ. ալայ պէկի :
 Լ. սպարէս. հանդէս. ժողով. կալամ
 բայ :
 Լ. ստուրլաք. ասեղացոյց :
 Լ. տապ. պարկէշտ. համեստութիւն :

Լ տամասքիկ. ականջասրբիկ. Տիլալ :

Լ ըաբևար. թերիօն, կամի ասել իժն.
ուստի պատրաստեալ իմաց իժին դեղն
անձանի թերիաք :

Լ բամբին. ամուսին. սլսակեալ. կո
ղակից :

Լ ըարմուկք. ֆինտ :

Լ ըթել. աթել. արժէ տասն արծաթոյ :

Լ ըմուկ. դաստակ ձեռաց :

Լ ըջառաջիլ. կրպաճ :

Լ ըտաշէս. պարսից արքայ. արսաս.
արտասաս :

Լ ըտավար. մշակ. նշդեհ :

Լ ըտուտ. պիպիկ. չայր կուշու :

Լ ըոօսը. արտասուք. լաց :

Լ ըօտ. դալար. ճարակ. խոտ կեր.
խոտաճէտ տեղի :

Լ ճանակ. տրմուղ. մարուկ. քուռակ.
կորիւն :

Լ ըփին. արեգակն :

Լ քացել. աքցոտել. աքցել. աքացի հա
րել. ոտնաճար առնել :

Լ ախտախ. անուշահամ ձուկն է :

Բան. խոսք. բառ. աստուծոյն. աստուծոյն.
 աստուծոյն :

Լան. իրբ ինչ. զբաղմունք. զբաղմունք.

၇၈၄. မာယုဇာယုဇာ

* Ին անիքուհն ուշիմ. քէտ. մատկարի.
* խելալի 3

* Լարճ. սրուհի. իրան. իրանսունք. ո
* Լոք. կարծի

✱ Լ. արք. վարք. քնաց. ք. շարժմունք.
✱ արարմունք. կենցաղավարուն. ֆինտ.

[illegible]

✱ Եւսնակիր • թեւնաբարձ • մանկ
✱ բարձ • համալ • կրօղ :

1. ըրուկ. փետրիկ. թեպրիկ. փետուր
 թեպուր :

* Ի հոռակն : խոց աչք : ճարտուն :

* Ի իր. ցուպ. գաւաղան. ճօպտն
* ճող. ք. չօմախ. ճօշին :

Ի դաշն. ձայն է ոգխարաց :

✱ Ի որանկեալ. փորանկեալ. քարծեալ
✱ Տիւսեալ Տինեալ:

✱ Ի ոժ ոժ. զանկուլայ. աստաթի զանկ.
✱ Տընկրտախ :

Բովանդակեալ. լցեալ անթերի. և
 Հարտեալ. կատարեալ: 542 Բո

Ի ռ. հաճապատիւ. բաւ զուշ. բայ
զուշ:

Ի յգայ. շատրու վան:

Ի յէ. մուրծ. բահ. նօքիբահ. Բլաշ
բահ. միւ. ազատմանդ:

Ի յուս. կաճաղործ:

Պ. անգրահեք. հեղք հեւտաւ հեւք
որեւալ:

Պ. առագղ. կալանք. զինճիւ. տարան
զնա. գառագղիւ:

Պ. աւիթ. հրապարակ. պողոտայ. մէյ
տան:

Պ. եսարծիւ. արծիւ թողային. չալա
ղան. անկղ. որսորդական հաճնէ. ու
րոր. արսին. ճայ:

Պ. ետնառիւծ. դօդօշ. ասի կէրակ
իւլ իհողմայ:

Պ. ետնառիւծ. հաճալուսն, հաճէ
անկեզանման որ զկտուցն իջուրսիրել
հանէ զձայնն նման վրնջման իշոյ:

Պ. երանգի. ջին ոմ մանկալ:

Պ. երյարգելի. գերապատիւ. յարգոյ
ապատիւ. մեծաշուք. չքնաղագղ:

* * * * *
 * պատճառոր. նախապատիճ պատկառե
 * լի. պատճախան. պատճէիի :
 * Պիհ. մայր. ջամ. նոճ. եղենափայտ.
 * Էգեիւն :
 * Պիւտ. գորշապարհանգ. օղ. մատանի
 * Պիւրի. գաղ. ջափ. արշուճ. գոգ. խու
 * լաճ :
 * Պիւլ. Թաճալիւ. հորվիւ. գլորիւ
 * Պիւնայուն. հոսուն. վաղուն. խաղ.
 * շորթ. ծորան. յորձանք :
 * Պիւլիստ. գովասանք. նորբողական
 * ճառ :
 * Պիւրանուկ. խլիլոտ խլոտ. խուլ :
 * Պիւունտ. Է արձիճ՝ կսխ 'իջըճանէ
 * որով քննեն զխորութի ծովաւ :
 * Պիւրաստ. բեռնաւկան. բեռնաւկիւ.
 * բեռնաբարձ :
 * Պիւրգալ. հաճ գրգայ իվթ ճըճոց, Լ
 * Թխեալ հանէ ճագս :
 * * * * *
 * Պիւգաղ. նաշ. սանգուղ մեռեթոյն.
 * ճաղ. Թապուտ :
 * Պիւաշն. պայման. ուխտ :
 * Պիւաշիլու. լանջայ :
 * * * * *

Պա աթիկոն . զուպա . մուռանտարայ :

Պա ար . զառվայր լերինն . զառվայր
տեղի . էջ լերինն :

Պա արբին . պայտառ . երկսթագ ործ :

Պա եգերեալ . շիւաբեալ . բաժանեալ
ցրէալ . ցնորեալ :

Պա եգերիլ . բնակիլ . օթիլ ագանիլ .
կալ :

Պա ըդջումն . որոտումն . գետն աջագին .
դըդջմամբն 'իլեանէ իջանէր 'նգաշա .
գլիլ , գլորիլ :

Պա ժգոյեւ . դժգոյալ . տրոնջալ մըռ .
մըռալ . քլեմնջեւ . շշնջեւ . փնտփն
տալ :

Պա իմայլակ . քող , կամ սքող որ ար
կանի զերեսօք :

Պա ինար . դանկ . գրամ . գաշեկան :
փող . ըստակ . ոսկի . մառջիլ զուռուշ :

Պա շէոյն . կայսերուհի . Թագուհի .
տիկին :

Պա ուշաղայ . ցեց . յենլե . կազըկ :

Ս զեամն . որ է ցօղ սառուցեալ . գոյ
անայ 'ինրբագոյն գոլշեաց որք 'ի

* սաստկուէ յրտոյն թանձրանայ յեղեմու
 * Լաբաթիչա. երգեցիկ. եղանակածու :
 * Լաբակ. մզեղ. տամար :
 * Լաբղմնազանց. ուխտադրուծ. զանց
 * առնել վերդամար :
 * Լաբէ. եղջերու. եզն. եղունք :
 * Լաբիղապատ. երիղապինտ. պատան :
 * Լաբինջ. եգ որթուկ. որթ :
 * Լաբիբ. երբորդ :
 * Լաբկայնամիտ. հանդարտամիտ. համ
 * բերող անյիշաչար :
 * Լաբկեմեան. երկամեան :
 * Լաբկեբիւր. երկու հարիւր :
 * Լաբկչոտ. վեհերոտ. վախոտ :

* (!) աղիւ, զսիրա շարժել 'իգռեթ.
 * մեղմել զսիրտ :
 * (!) անուր. լուծ. պոյուհատուրուի :
 * (!) արկուցանել զոք. հարել զոք ԸԶ
 * գետին. գգեանել զնա :
 * (!) եռումն. սողսողուն. սողումն. մեղ
 * մաբար սպրդումն :
 * (!) ինարան. տուն զինուց. պահարան
 * զինուց. շէպխանայ :

(1) ուզ ընթաց. անբաժանելի. անտը
րոջելի. անանջատելի. միասնական :

(1) ուտ. անխառն. սպարզ. հալիս :

(1) ջրախօսուի. բմբաննք. սուտ խօսուի :

1) Էրակիկլոն. հողմ է աւազցիկ, և
մորկաբեր :

1) նկալուչ. զօրավիզ. օժանդակ.
խնամօղ :

1) նձիւղ. կոկոն. սաղարթ. կնդուղ.
ակն ծառոյն. բողբօջ :

1) ագաւորազն. իթագաւորաց ազգէ
ծնեալ :

1) աթախել. թանալ. թրջել :

1) աթսլան. ձեռնաման. ձեռնոց :

1) աղէք. թաղիս. քեջէ :

1) ասմբ. թամբհինդի. զի իճնդիկս ծնանի :

1) անչ. սանձ. փեջիշ. ծորումն. քը
շումն փորին :

1) Էփ. է աղացեալ ցորենոյն բարակ
կեղւն մեկնեալ յալլոյ մաղացելոյ :

1) իշապի. բարկ ջուր :

1) իւն անդոյգ. կոճատ. կենտ. ֆարտ.
զօյգ. կեց. դար. ջուխտ. ամ թիւ

դար է և կոճատ : 545 1) 1) իւն

Եւ իւր. ծուռ ։

Եւ լատ . Թոթովատ . Կըմմալ
բէլթէք ։

Եւ լիին . դլին . տլին . ծովային
ձուկն է մեծամեծ որ ասի ծովախոզ
կամ ծովային խոզն ։

Եւ նդալ . տրալ . ականջ հնէլ ։

Եւ ուրծան . սլծակ . մեծ ճանճէ մե
ղունի նման ։

Եւ ըիք . կլնտոր . քաղերթ . ծերտ . քա
կոր . ապաւտուն . կզկանք . աղբ ։

Եւ օթաք . Թութաք հաւ . Թութի .
տուտու կուշու ։

Եւ այռ . քառ . վեմ . Ժեռ ։

Եւ ըմակ . Ժիմունք . որպիսիք են մը
կունք , որդունք , եայլք ողք բզկեն
իմօռ Լխոնաւ տեղիս ։

Եւ իպակ . Ժիւայ . սնդիկ ։

Եւ բաց օթեայ . ինէլքոյ օգոյ բաց ։
Թեայ . անյարկ ։

Եւ բաւունք . վարձ . հատուցումն վը
ճար . ռոճիկ . հսք ։

Եւ ֆլիճ . իֆլիջ . խօջիցաւ . նէքրիս .
որ է կսկծազոյնցաւ

546 Լամ

Լ ամբեր. ամենգութի. աստիճան. վեր
տիմեն :

Լ աստ. թիավար նա՛ւ. կեղավար.
չեքտերի :

Լ Եսու. արտել. մանրել. ծեծել.
ազալ մանր :

Լ Թնար. Ժենտ. միս անշարժ ընդ որ
յօդեալք են և թաղեալ աստամուռք :

Լ զարանալ. բարականալ. նիճարա
նալ նրբանալ. նոսրանալ :

Լ Դանոտ. լուանաճար. որոյ բնուի
այլափոխի ըստ փոփոխմանց լուսնին :

Լ Կրծու. լպրաու. Ելնդկալ ոտից.
ուր դիւրա՛ն սաճեալ գլծէ ոտն :

Լ անգարել. խախտել. տապալել
քակտել. քակել. աճերել. քանդել
կործանել :

Լ Կա. նեղութիւն. վիշաք. տառապանք
ճալածանք. չարչարանք :

Լ Կարան. խանձատումն :

Լ Կարբալ. ճեծանոց. ճոսիչ, որով սր
բեն զնորածէծ ցորեան. ցորենահոս :

Լ Կաբուսիկ. դա՛ւազործ :

իս ելք նաւին . յետին կողմն նաւին
իս եցեմործ . շողտան . ծովային փոքրիկ
ձուկն . որ ունի յորկորումն զերակ մի
սպիտակ լի կարմրագոյն նիւթիւ որով
ներկէին զարքունի Տանդերձս . ծիրա
նի և կարմիր :

իս եցի . խեցեղէն . կաւեղէն :

իս իջք . երկունք . սանձ :

իս լուրս . զաւացուէ . բայց սըլուր յոյժ :

իս ոշոր վարուք . սոսա . բիրտ . կորդ .

դժնի . գռեցիկ . գեղ ջուկ . բուծ .

խուժ գուժ . անխրատ . վայրագ :

իս ոտաճարակ . խոտաբուտ . խոտակեր

իս որամանկել . հնարել . յօդել . կեղ

ծել . նորակերտել

իս ուկք . թուք . լուրձուն :

իս ուռն . ամբոի . Տանդէս . մարդասոյլ

իս ուրձ . խրձունք . ծնար . դէստ :

իս րամակարկատ . կանգնեցուցիչ . կեցու

ցիչ . վերաշինող :

() ամեւիք . իրնք . հնգիստ իրնաց իմոց

() խնի . ծղննի . ծիր . դրան կրունկն .

նիգ . ախ :

() նեբեկ . լի գեւաբոյս 'իծնե որ

բեկանի :

Ո՞ր ովածուի ալեկոծ. ծիեալ յալեց.
ալեռանջ:

Ո՞ր ուէն. ծիւ. կտոր. պատառ:

Ի անիկ. կաթ. ջիւ:

Ի անասուն. կանաչիւր. ծծակէր:

Ի ալ ուր ծեծեն զցորեանն. հարման:

Ի ալմարն. կղամբար. տիվիւ:

Ի անամբին. արամբին. ամուսին. զու
գակից:

Ի ապեղայ. կրկան. պանդոկ. խանութ:

Ի ապետողոն. գերահաւան մեհեան
հաճայ քաղաքին:

Ի արաս. քուբ. մար. վարձ:

Ի արկաթյ. ողողումն. լուսնումն բերնայ:

Ի ացումիւն. կացումն. յամեցումն. յա
պաղումն. զկայ առումի:

Ի եղ. ղեկ. թեւ նաւի:

Ի եղևանք. պողակ. ե կաշ մի բարակ
որ սիւնի իբրբի անան:

Ի եցուցանել. փրկել աղբեցուցանել
աղատել. ղերծանել:

Ի եխաղեայ. ոխաղեայ. կուռ ոսկի. ոս
կի մաքուր:

Ի եռ. ծովային վիշապ. կիտոս. ծով
եղն. ծովային եղն:

Ե ԻԹ. ԿԻԹ Տաւու. ճու. Ե
 Ե ԵԼԴԻԼԵԱՅ. ԹուԹԵԱՅ. Ե
 Ե ԵԸ. ԽԱՅԹ. ԽԹԱՆ. ՎԵՆԹԵ. Ե
 Ե ԵԸ. ՎԵՐՎԵՐ. Ե
 Ե ԵԻ. ՓԱՅԹ. ԲԱՐ. ԷԱՅԼԲ ՈՅԻՆ ՆԵ
 Ե ՄԱՆԲ ՆԻԼԹԲ ՉԻՆՆԱԾՈՅ. Ե
 Ե ԵՆԿՈՒՂ. ՎԵՂԱՐ. ԱԵՂԱՐ. ԳԼԽԱՐԿ. Ե
 Ե ԵԿԵԼ. ԴԱՂՄԱԳՈՒԾԱՆԵԼ ԽԱՓԱՐԱԿ
 Ե ԱՈՒՆԵԼ ՏԱՐԹԵԼ ՏԱՆԱՍԱՐԵԼ ՓՈՐԵԼ
 Ե ԵՈՒԱՐ. ԷԳԵ. ՂԵՄԱՆ. ՍԱՏՄԱՆ. ՎԵՐԶ.
 Ե ԵՐԴԻՆ. ՏԱՄԽ. ՓԱԼԱՆ. ՈՒՂՄՈՒ
 Ե ԱՅԱՄԱՍ. Ե
 Ե ԵՐԿՈՐԱՅՆ. ՄԱՐՄԻՆԱԿԱԼ ՇՈՐ ՕՐՏՆԵԱԼ
 Ե ԵԶԵՂԵԱՅ ՂՈՐ ԱՐԱԾԵՆ ԻՆԵՐԲՈՅ ԸՍ
 Ե ԵԸԻ. յՈՐՈՅ ՎԵՐԱՅ ԴՆԻ ՄԱՐՄԻՆ ԱՆ. Ե
 Ե ԵՈՒ. ԿՈՐԱԳԵԱԼ. Ե
 Ե ԵՈՒԱՐ. ԿԱՐԱՃԻԼԹ. ՆԱՆԹ. ՎԵՖԹ. Ե
 Ե ԵՈՒՍԱՆԱՐ. ՄԱՃՈՒՆ. Ե
 Ե ԵՈՒ. ՎԱՐԲԱՅ. ՄԱԿՈՅԿ. ՍԱՆԱԼ.
 Ե ՄԱՂ. ՇԵՆԸԼԱ. Ե
 Ե ԵՈՒՆ. ՈՒՈՒՆ. ԸԵՔԻԸ. Ե
 Ե ԵՈՒՄՈՒ. ԿՈՒԱՍԱՂՄ. ԿՈՒԱՍԱՐԻՂՄ. ՏԵ
 Ե ԹԱՆՈՍ. Ե
 Ե ԵՐԱԿԵՄՈՂ. ՎԱՈՒԱՐԱՆ. ԿՐԱԿԱՐԱՆ. Ե
 Ե ԵՐՈՆ. ՕՐԵՆԲ. Ե 550 ՏԱ

Եւ արարացիք. մահմեռականք. թուրք
 Եւ հայտարան. գարատուն. կրթարան
 Եւ ամեռ. փալան. կուռդիւն. կորդիւն.
 գրաստ. ձի փալանաւոր:
 Եւ այ. յանձանե հայկայ արքային հայ
 որ. հայկազարմ. ազգ արամեանե
 Եւ անդակ. ել ջն:
 Եւ ատոր. կտոր. տաշեղ:
 Եւ աւալասան. առեւ թե հաւալասան
 այն ջափ սիրե զճագս իւր մինչ զի կտ
 ցով. ճեղքե զսիրտն. եւ իմը ձագուց
 մեռելոց հեղու զարիւն որով նորա
 կենդանանան:
 Եւ աւ. արաղաղ. արլոր. որձակ. հռուղ
 Եւ տայոյզ. լրտես. դէո:
 Եւ երբեւ. հալածեւ. վանել
 Եւ իմն. հաստատութի. սիւն. յենլի.
 յենարան. նեցուկ. պահանք:
 Եւ ծծեւ. շշնջեւ. փսիսալ. քամակ.
 կծկնծալ. ցաղտ խօսիլ յականջ:
 Եւ ոսիջ. մաղ. ելեկ:
 Եւ սկեւ. տքնիւ. արթուն կալ:
 Եւ րածորան. հրացայտ. հրաբորբոր.
 հրահաս. հրաբուղի:

Հոսհալելիք են . Է . և համեմատին
 . Է . մոլորական աստեղաց. այսինքն.
 ոսկի, արեգական. արծաթ, լուսնին.
 կապար, երեւակի. անագ, լուսնթագի.
 երկաթ, հրատի. պղինձ, լուսաբերի.
 զի պակ, փայլածուի :
 Հրահանգ. խրատ. ուսումն. կրթութի
 վարդապետութի. թելադրութի :
 Հրացան. հրաձիգ. որ է խումպարայ :
 Չաղանք. խարաղան. չոճանեայ գոր
 ծի որով տանջի մարմին :
 Չերբածու. առաջնորդ. վարիչ. գոր
 ծավար. գործակալ :
 Չերուն. հերուն. ծակիչ. հեր. պիղ :
 Չկնակուլիկ. թռչուն ծովային. կապ
 տափետուր. որ յաճուրս խաղաղուէ ծո
 վուի վր ջրոց բոյն դնէ և թուխս նստի :
 Չմերել. զշլայ անել :
 Չրիկեր. մուֆտկեր :
 Դապտեր. ֆէնէր :
 Դենշակ. սփածանելի. ճոթ. փառ
 թալ. գասառաակ. չարշափ :
 Դուփթ. զփթոց. հաբաշ :

Ճ ղեաբառ. հարուստ լեզու :

Ճ ուտ. ձագ հաւու. փիլիճ :

Ճ ուշ. թարախոտ :

Ճ օպան. գաւազան. հովուէի ցուպ :

Ս ալել. լոսել. ջարդել. մանրել :

Ս ակադդեալ. թանճրացեալ. մածել.
մածուցեալ :

Ս ակազդովթ. գաւազան :

Ս աղաս. պղղամ. մի ե 'իջորից հե-
թոյ մարմնոյ :

Ս ամ. հանի մայր :

Ս անգաղ. գերանդի. ջին :

Ս անտի. հեյպէ :

Ս ասն. բաժին. անդամ մարմնոյ.
սիրտն ե գիտուն. թոքն խօսողն. լեզին
ցատուն. փայծեղն խնդուն. լեարդն
սիրուն. խելն զգայուն :

Ս աստաքէ. մէստիքի. սաքըզ. դան
տարուն. խիժ ե 'իծառոյ կաթեալ. գը-
տանի 'իսաքզ կղզւոյն :

Ս աստաղատունի. նորատունի. նոր :

Ս ելին. միլն. կտրեց միլինաւ. ածելի :

Ս եղելա. բռնետղ. կոթ. սափ :

ՄԵՍԱԼ. Տրահալելիք. բերելիք
 ՄԵՍԻԱ. խառնածին ։
 ՄԻԱԿՐՈՆ. միագանձան ։
 ՄԻՆԸ աղ ։
 ՄԻՐԱՄԻԿ. մախառ ։
 ՄՂՈՆ. միլ. միլոն ։
 ՄՈՂՈՐԵՍԻ. շրջեալ. հորոհեալ ։
 ՄՈՂԵՌ. մորմ. կովարդիայ. խելք ։
 ՄՈՆԹ. աշակերտ. դպիւր ։
 ՄՈՒՂՂԻ. մրլինք. թելլալերտ.
 վարսք արմատոյն. մայառ ։
 ՄՈՒՆ. չամուռ ։
 ՄՈՒՆԵ. մանչիւն. փղսց. ճայնէ ։
 ՄՍԻՆԸՂԻՆԵՍ. շայլել. վատնել.
 ցնցել ։
 ՄՍԻԹ. տաճար տաճկաց. մէջիթ ։
 ՄՍՈՎԱՐԹ. խելամուտ. կիրթ. բանի
 բուն ։
 ՅԱՄԱՌԱՄԻ. կայն. մայն. յետա
 ցուն ։
 ՅԱՄՈՅՐ. յամօր. թաթաշերճ, միեզ
 ջիւր, տյծենման անասուն որ զմազն
 ունի պարզեալ 'ի գլուխ կոյս ։
 ՅԱՆԳԵՂ ԺԱՄՈՒ. իտարածամու. յան

ըմբռնե՛ ժամու . տարածում . անդէպ .
տարածէ՛ պ :

Յարկ . տուն . բնակութի . օթեան :

Յեան . լեռան . ետան . սրոց քար .
սովմբարայ քար . զիւրի :

Յիշատակաց դպիր . դիւան . քեաթիպի :

Յուշանալ . յապագել . անագանիւ .
անագանա՛հաս :

Յօդեալ . շարահիցեալ . շարադուգեալ :

Յօրանցել . որանջել . արըշտոտալ :

Եւ շախ . ուրազ . տապար . կացին :

Եւ երագրելի . ածանցելի . միջանցանե
լի . թափոն ցիկ :

Եւ երփակել . պարփակել . պարունակել :

Եւ տրագրութի . ոճ . բանահիւստի .
շարն բառից :

Եւ . գեղին . խարտէշ . խարտեաշ :

Եւ ջ . կուտակ . կոյտ :

Եւ շիւառ . գօրշ . քուք . թօփուղ :

Եւ իգղ . սեկեք . զօպջայ . նառն :

Եւ նորհուսակ . շնորհակալ . երախ
տագեա :

Եւ նօրօր . տաքացի . փոքրիկ թուղուն
քալորաճայն . Էգեղեցիկ :

555

Շ ԴԱՌԱՆԻ ԵՂԵՂՆԱԿՈՂ :

Շ ԾԹՆ՝ քաթայպանն . մեղքախառն տ
լուրով եփեալ կարկանդակն . Տասուէյք
նկան :

Շ ԸԻՆ՝ շԸԲԼՂԱՆՆ :

Ո ՂՆԻ՝ կողնի :

Ո ԼՈՒՆ՝ մաշ . բոլջիկ . լուբիայ :

Ո ՂՐՐԻԵԼ՝ կոկեւ . հարթեւ . հաւանքեւ

Ո ՍՊԻ՝ ոսպաթանն . խորոթի . խհա ինչ
ուտեւոյ :

Ո ՍՄԻՈՒԼ՝ ընդոստնու . խոյանալ . փոյթ :

Ո ԲՄԲՈՒՆԱԼ՝ որմնապիտակացեալ :

Ո ԼՆ՝ բոկ . կուլ . շԼԲ . վեղ . զվեմն
զուլանե կապեւ :

Ո ԼԻ՝ Թօխմախ :

Ո ԼՂԵՂ՝ յզուղ . ուղ . իւղ . ծուծ :

Ո ԼՈՒ՝ Թօխուղ :

Ո ԼՐԻՊ՝ նաջախ . առաքար . փայտառ .
կացին :

Ո ՓԱՐԻ՝ ճուկն :

Պ ԿԵՆՍԻԱ՝ ասեղ :

Պ ԿՏԱՐԱՆ՝ դօլապ :

Պ ԿՂԼԵՂ՝ շապ :

Պ ԿՅՈ՝ նալչայ :

Ո՛ր աշտառ . նալպէնտ :

Ո՛ր ոչտօն . պաշտամանք . սպաս :

Ո՛ր ատրոյկ . Ֆիթիւ :

Ո՛ր արապով . գիւրաւ . աւնց աշխատնաց :

Ո՛ր արկ . մախաղ . ջանթայ :

Ո՛ր արկապիգու . տիկ երաժշտական .

կայտայ :

Ո՛ր արս . սլարսատիկ . սարան :

Ո՛ր արտաւել . ջարախօսել . եպերել :

Ո՛ր արսաւոր . քարընկէց . քարձիգ . որ

պարսիւք ղքարինս ձգէ :

Ո՛ր եղել . քանդել . փորել :

Ո՛ր երձաքան . ճոխաքան . ճարտարախօ

ճարտասան . կորովաքան :

Ո՛ր ինչ . ըռուկն . ունչ . պռուկն .

քիթ . գինտ :

Ո՛ր առնդն . շրթուկք . շուրթն :

Ո՛ր առքստալ . իճարայ տալ քերայ տլ :

Ո՛ր սպղալ . պսպղել . շողալ . շողշողալ :

Ո՛ր փայլել . ճառագայթել . նշուլել :

Ո՛ր ատել . պտուտել . սիրամարգն սաւառ

նել ընդսրձակել ղծիածանս ագեսց :

Ո՛ր րբկեալ . սնդեալ :

Ո՛ր ըկել . կապել :

Երմն. տապ. տեւտ. Նուպաթ.
 Տաաբայ:
 Երմն. կովու լեղի:
 Երմն. զար. ջուանի խաղալ ջուանի
 ձգել:
 Ու իմն. բէճ. ըւէճին:
 Ու օթլ զիար. վար:
 Սայլաստղ. որ վեցիկ ասեն:
 Սափրիչ. կորիչ. փոքրիչ մարճայ:
 Սեղանաւոր. լոմայափիւ. Տատա
 վաճառ:
 Սեւուանգ. ծնունդ. ծնելութիւն:
 Սերտ. սաստիկ. խիստ:
 Սերունգ. զարմ. ազգ. ցեղ. աղն.
 տոճմ. սոյ:
 Սեփ. ջիյ. որով ճերձեն, պատառեն
 զիայտ. զատախ:
 Սեգապ. սահաբ. ջրիշուն:
 Սեկեք. շիգղ. օղ. նառ. մատայ.
 զոպջայ:
 Սեֆիտ. կիլիսեֆիտ. իստիպէճ:
 Սրառառ. սառն. սարսռառ. սառնամա
 նիք. պուզ:

Ս իգնայք. նշան. վայր. նշանակ.
ալամ. սլայրսի :

Ս ի իգոն. սնդոյր. սուսրն. զըմբը :

Ս իրահար. հարեալ 'իսեր. աշգլըք :

Ս իրայն. փսխած. տիրիւսք է հիւսել
տերեւ արմաւոյ. խւիր :

Ս իւն հերակլեան. քանուն :

Ս լաք. սուին. ըսումք. գայիտոն. խիշտ.
տեգ. նիզակ. սլեհ. նեռ :

Ս խուր. կասեւք. շնուխե վարձ :

Ս նդիկ. ճիպակ. դիպակ. ժիւայ :

Ս ուտակայ. ճանճե մեծ քան զմեզու,
ինքն անմեղը. էմեղնաց թշնամի :

Ս ուտկասպառ. խարդաւան. դաճաճան :

Ս ուսր. կարմրիչ. հող կարմիր. սնդոյր :

Ս պառնալիք. բանք խորհտականք :

Ս պար. սապար. վահան. խալիան :

Ս վսվել. ճչել. թռչնոց ճագուց ճայնէ :

Ս տամոքս. քսի. եփարան. Լմարսարան
կերակրոց. թոքառաջ :

Ս տերջ. սկնդուկ. սմուլ. անբեր :

Ս տրատելատ. զօրապետ. սերասգէր :

Ս րունկ. բարձ. ոլդքն. փաշայ :

Ս փոփանք. բանք քաջալերականք :

11 արազ. վայրի խող. կինճ. կինջ.
 11 արդավառ. այսինքն վարդիվառ.
 զի յայլակերպիլն յի եբրեմէ վարդ. վա
 ռեցա՛ն և փայլեաց լոյս աստճածութե
 'իմարմնոյն. ո՞վ վարդ. 'իկոկոնէ :
 11 ար. քայ. կուբ. մակոյկ. մաշ. օջոլ
 ջնկ. լուբիայ :
 11 երտ. բէճ. զրահ :
 11 եցեամ. վեց ամ :
 11 եճ. դատ. իրաւունք :
 11 իլակ. վելալար. օրեքէ :

Տ աղաւարահարաց տօն զոր կատարէին
 հրէայք զեօթն օր 'իտաղաւարս կանգ
 նեցեալս յոստոց ծառոց, 'ի յիշատակ
 ժամանակին այնորիկ զոր պանդխտական
 շրջեալէին յանապատի :
 Տ ամբու. մեքենայ իմն է որով զջուրն
 'իվեր մղեմք :
 Տ անիք. առաստաղ. ցու :
 Տ ափարակ. դաշտ վայրի. օվայ :
 Տ իեղեր. տիեզր. աշխարհ :
 Տ իկ. հաղաղակ :
 Տ իտեռն. կոկորդիլոս. է աղջ. մի մա

զեսի, որ ասի խլեզ. Թեւիաւոր. հաստ
և մէջ յոյժ, երկակենցաղ. զձու ածե
երբեմն :

Տիալոսն. տապանագիր. գիրարձանէյ :

Տիք. հասակ. տեք մարդոյ ըստ իմաստ

նոցեն այսոքիկ. առաջին երախայու

թի 'իծննդէնէն մինչև ցեօթն ամն.

երկրորդ է մանկութի 'իեօթն ամէն

մինչև 'իչորեքտասան ամն. երրորդ է

պատանեկութի 'ի.ժ.և.Ե. ամէն մինչև

'ի.Դ.և.Ը. ամն. չորրորդ է երիտասար

դութի 'ի.Դ. ևութեն մինչև 'ի.խ.և.Թ.

ամն. հինգ երորդ է ծերութիւն

'ի յիսն երորդեն մինչև 'իեօթանա

սուն և.ը. ամն. վեց երորդ է զառա

մութիւն 'իեօթանասուն և ութեն

մինչև 'իմահ :

Տուկ. իյ :

Տոփել. կոփել. կւել. քանդել.

փորել :

Տիւլօլի. պարտաղտ. հրային փոշի.

պարտւթ :

Տրորեալ. ծեծեալ. փշրեալ. բրդեղ

մանրեալ :

Տրտուենք. գանգատ. մեղադրութիւն.
բլթմունք:

Ի եկուլակ. կանոն. թեւադրութիւն.

գաղափար. օրինակ:

Ի էհ. վերտ. զրահ:

Ի ոպէական. որ իմիում վայրկենի
անցանէ:

Եւ. ուտիճ. մեցամէտ. կուվէ. ույ

յեց հանգերձի և որդն փայտի, նոյնպս

ւորմունքի վաճակարէ սրտի:

Քի այծակ. փայծեղ. լերդ. լեարդ.

սեւաւ թոր:

Քի այտակերտ. փայտեղէն:

Քի ապար. փոս. չուխուր. այր. քարան

ձաւ. մորի. քարածերպ. դարափուլ.

որը. մացառ. մայրի. քար այր. խշտին.

դադար:

Քի առամուլ. հպարտ. քարճրայօն. սը

նապարծ. սէգ. վէս:

Քի աւիան. վայրի հաւ. վայրի սքլօր.

վայրի հորօղ. այնպէս կոչեալ յանձա

նէ փոսիս դետոյն ի վրաց աշխարհի

Քի իլթայ. պատրոյի զոր իկոյս թաղէն.

զի շրթունք նց յիրեարս մի՛ գայցեն
 մինչև ելանի շարաւն :
 Փիւնիկ . արմաւոյ հաւ . ծնանի յարա
 բիայ . արծնաջափ եկեայ զամս . ուկ .
 մերձ իմեռանիլ յանուշահոտ եւ ծիա
 նեկեաց փայտից շինե գբոյնն . եվառե
 զնա թեւոց բաղիմամբն եւ կիզի ինք
 նին . եւ իմոխրոց նք ծնանի որդն որ
 հաւ գառնայ . այսմս առասպելաբնեն :
 Փշտին . խաղիսթար . նալդենա :
 Փռչիչ . թաղ . կամար :
 Փոքրեւ , հարթեւ . ապառուրեւ . սափ
 բեւ , ածիլեւ զմորուս . ճողեւ . գեր
 ծեւ . խուզեւ :
 Փռշտաւ . փռնգալ . փռնչեւ :
 Փրփուր . մրրիկ մսոյ . քափ :
 Քաժ . եգ . մատակ . տիշի :
 Քամակ . թիկունք . թիկնամեջ . ուսք :
 Քանցեալ . հատեալ . քշտեալ . ցետեւ :
 Քառամանեակ . քայո , զի ե ՚իջրից
 նիւթոց , այսինքն ոսկի , արծաթ , ալն ,
 մարգարիտ :
 Քարաձիգ . կամ նետաձիգ . մեքենայ :
 Քեւե . շոքար :

* Բ Էջ. չորդան :

✻ Ի ԷՆ. քալամ:

✱ Ի ըրմ. քերտի ի իւայ. ապրշտի որդւ.

* բոժոժի որդն. իբէք պոճէի:

* Բ ու . ք որ . բ որ . որ քինող . բորոտ :

* Բ ուղ . խծ ուծ . վ ուշ . քա Յանի

●●●●●

Օ ժիտ . բաժիեք . վարձանք . առնար

ᠡᠭᠦᠨᠢᠯᠤᠰ

✱ () լիմպիաթ • Զր Յիյոյնս ՏՆԵԳԱՄԵԱՅ

* Ժամանակի կամ ըստ այլոց երկարու

* Bf. 3. wifung *

() Դ. Բաճեակ. Հալիպայ ։

* () նսեայ . քիչ օնսեայ վեց միտալն :

* () նսիայ. սկէզ. դրամ :

* (*) Հայ. օղակ. Կէտեառուճակ. Եւ

2447

✠ ՕՂՈՂ. Կտոր Կտոր. անդամ անդամ.

* Դանը Դանը. պառառառ պառառառ և

* () պիօն. աֆիօն. է ծուծ կամ չիւթ

* Կաթեալ ինաշխաշէ Թլատեցելոյ. Թե

ԴՐ ԿԱՆՈՒՅՈՒ ԱՆԵՆԻ ԲԱՆ ՂՋԱՖ, ՂՄԱ

Տաբեր քուն ածէ:

Բարեք խորոյ ծաղկոնց և բուսոյ ոմանց :

Բարակեղ. խոտաւանծ :

Բարխիս. սէղ :

Բոնա. խոտ :

Բսողաղ. մշկանն. եղինջ. որէ լեւեղակ :

Բինջ. դժնիկ. փոխանակ դժնկի մուրտ

Ելցէ. ըսքոկան օդի :

Բլկէ. Եղինճ. աղինճ :

Բարզօխան. դրմղի թօի :

Բրաւ. արմաւ. հուրմայ :

Բոնի. գինճ. համեմ կամ ջաման :

Բեղտոն. լոճախոտ :

Բնասոյ. անխոն կամ կապարոյ ունդ :

Բնիթութ. օամիթ :

Բնիդոլոն. նուշ. պատէմ :

Բնիթրադանի. թուղ :

Բըրան. ոսպան տերև :

Բմազուէ. լուրջ շուշան ծաղիկ :

Բստին. օշինտր :

Բջաւպ. դարապօյայ :

Բրտիճուկ. Էնկինար :

Բրտեմեսին. Եղին. Կ. դեդան ծաղիկ :

Բաղղ. դառն նուշ :

Բաղատրոն. նուան ծաղիկ 555 ԲԷ

ԲԼԵԿՆ. արտուց. արտիչ. ծառ փը
շոտ. ամշտականաց. ՖլֆլուհՆԻ ։
Բ րտուկնոյ. զմասախոռնիկ ։

Վ ախտիկուր. կովի լեզու կամ ջլա
խոտ սինճիրի եաբուակ ։

Վ անդի. շաղգամ ։

Վ Էնդիւնէ. բոքւոյ արմատ ։

Վ ինձ. համեմ. սերմն գնձոյ. գիշ
նիշ. է մանանա իբրև զսերմն գնձոյ
սպիտակ ։

Վ ադէ. սոխ որ ընդ որմ իվեր եր
թայ սպիտակ ծաղիկ ունի ։

Վ ադիսիճ. վրացի կաշակ ։

Վ ալար. սեզ կամ դալարի կոշտ ։

Վ ամոն. սալոր ։

Վ առնիճ. զի գառն խոտե. քաշնի
եղէգն ։

Վ Էզձ. ուլու. ջեֆտալու ։

Վ Ժնիկ. ծառիկ է փշոտ յոյժ յազ
դէ մորենւոյ ։

Վ ստիոյ. մշկի ծաղիկ ։

Լ զէգն. նուսուֆար. մանր խոռնիկ ։

Լ զէգնիկ. պրտու. ճիւ. կնիւն ։

Եւ զուրոտ կուշ. զնջու իր. Կ. զինջար:
 Ս. մուռն. դառնէ. և Թմբեցուդից:
 Թ. եղօշ. սալվ. սալվեծառ. բեւեկն.
 մախր. քան:
 Թ. որ. Բ. բազլայ:
 Թ. իրակ. խելարչմպէ:
 Լ. էիմոն. լիմոն:
 Լ. ալօնք. տանծ:
 Լ. ոգալի. մարդախոտ:
 Ս. աղիկ դեղին. համիշարահար. կու
 լի ճահվարի:
 Ս. արիւր. ծարիր. ծարուր. անգայր.
 կարմիր խոտ բրդանման որով մարմնա
 պաշտ կանայք կարմրացուցանեն զե
 րեսս իւրեանց:
 Ս. իրան. զերտալու:
 Լ. ագհաւախոտ. մերզեն կուշ. քէքլի
 օդի:
 Լ. ալալ. բռինջ:
 Լ. աղնի. բեւեկնի. բալուծի ծառ:
 Լ. աղնուոյ խնծոր. գիւծոր. որով ե
 րեւն և տատրաստեն զմուրն:
 Լ. ապիլոս. շահտարէ:

Լի ասիայ. Տիրիկ. Փլուս. Խիյարչամ
բար. նուենուֆար. Եղէգն. մանր
խունկ :

Լի արոգին. չաման :

Լի Էնդինոն. Եղենափայտ :

Լի Էնգրիս. գարի :

Լի Իթրին. սերկէթլ այվայ :

Լի Իթէէ. Ճմերուկ :

Լի Իկիս. գիթոր. մաղը :

Լի Խմերոս. քերէզ :

Լի Իմինո. չաման :

Լի Խոր. վարունք. Խիյար :

Լի Իմոզիկ. սապր :

Լի նիւն. ագուաւի ծաղիկ :

Լի նոկոս. քրքում. զաֆրան :

Լի ոկէմէղոն. սալոր :

Լի ոկոն. որ է դերարձակ ծաղիկ :

Լի ողիանգրոն. գինձ :

Լի ուլապ. վարդի ջուր :

Լի րիկոն. շուշան. զամպակ :

Լի րոն. շուշան :

Լի րոկոն. կակժիրակ. որ է Խիյար
չէմպէ :

Լի րոմին. սոխ :

Համեղին. նշի կաթն ։
 Համեղս. նընոյ սերմն ։
 Հապինս. տանծ ։
 Հարմալ. սպանդի սերմն ։
 Հեգիոճոս. անանուխ. նանե ։
 Հիւրիկ. խիժ. հիւլթ. կալչուն որ կաթե
 'ի ծառայ ։
 Հռոդոմ. վարդ ։
 Ղ. ոբրո. կնդրուկ ։
 Ղ. ռթորոս. ոլոռն ։
 Ղ. ուկչան. ասլիտակ խոռնի ։
 Ճ'իւղ. ճուղ. ստեղն. սաղարթ. ։
 Գիւ բոյս. բարունակ. բողբոջ ։
 Սաստաքե. միստիքի. սաքըզ. ։
 զանտարուն. խիժե 'ի ծառայ կա
 թեալ ։
 Սարխ. ճրայ ։
 Սեւինայ. թուլանի խոտ. քաթլէդ
 մէր ։
 Սեամեղոն. խնծոր ։
 Սեամեղոն. սինձն ։
 Սեւրինե. մուրդ ։
 Սխոռնե. ընկուղ ։

Մ՝ ուսէ. արշասպ ։
 Մ՝ որեւաս. թուլթ ։
 Մ՝ ուշաժայրի. տուենիէ որ ծընանի
 յանգործ ժայրի. աւելլ գի նովաւ ա-
 շէլէն ըզտուես ։
 Մ՝ ուրդ. սուսամ ծաղիկ ։
 Յանէմօն. կիթիթ լալեսի. Տողմա
 ծաղիկ ։
 Նարդիստաքոս. զումպուլ
 Նարդոս. նարդեան. զումպուլ ։
 Նարինճ. թուրինճ ։
 Նարկիսոն. ներկիդ ։
 Նէախօր. քէրէժիդ ։
 Նիփայ. շուշան գետեղերի ։
 Շախքամ. շալեամ ։
 Շահօքրամ. դարանֆիլ ։
 Շարմաշուր. շարմաշուր. շարմաշուր ։
 Շլոր. ալու. շլորի ծառ ։
 Շուշան. զամպակ ։
 Շուշմայ. սուսամ ծաղիկ ։
 Ոճ. կոթն ցորենոյ ։
 Որւղին. բրինճ ։
 Որճ. զէնճեֆիլ ։
 Ուլու. դեղճ. շէֆտալու ։

Ուռնէ . հալնէ :

Պալատամ . ծռիկ է եմատաղատունկ .

յանուրս առթոյ քերենն երկաթի ջան

կօք . կ . քարով . եանտի հոսէ եկաթէ

մի անուշահոտ հեղական հիւթն որ և

ասի պալատամ :

Պիսակ . ֆատրի :

Պրտու . եղէ գնիկ . ճիւլ . կնիւն :

Պրասին . պրասի :

Սարգայ . մարեմայ խոտ :

Սարջար . ծանր բակլայ :

Սրիշան արմատ . կունտուս քեօք :

Սեփանին . բողկ :

Սեվանդ . արմատ . աղնճագոյն . գը

տանի առափս էտէլ գետոյն :

Սիզայ արմատ :

Սոատին . նուռն :

Սոտան . վարդ :

Սամիթ . ջաման . համեմ . շոնիթ :

Սալվի խնծոր . լօլօք :

Սարուէն . կիպարի :

Սեղ . դալար :

Սերկիւիլ . այվայ :

Սիրոն . նռան ծաղիկ :

Ս կամենոս . թուլթ :

Ս կորդն . սխտոր :

Ս ոլնջան . ծիւնածաղիկ . կառ թօփու :

Ս օդ . զընթատ :

Տ աշխ . անուշահոտ աղնին փայտէ
զոր պարսիկք ուտ կոչեն . լատինք կա
սիայ :

Տ ընթողոս . տառասկ :

Փ անխղին . ոլոռն :

Փ եգենայ . խոտ է մշտականանջ . սե
տէֆ . սետապ . սքապուդէր :

Փ ունջ . բոյս . որայ . ոճ . գարին յոճ
կայր . եօթն հասկ ելանէին 'իմիւմ
ինջի :

Փ ուշ . գեղձ . գաղձ . սինձ . գժնիկ .
ղորշի :

Փ ընթուկ . արմաճ :

Ք աղամբի . քալամ . զումբուրի .
բանջար :

Ք իզ . քիստ . հասկի փուշք :

Ք ռնտրոն . ցորենոյ կորկոտ :

Պ ըննայ . փուլի . անուշահոտ դեղին
ծաղիկ :

✠ Լուսնի գալիսնս Բժշկութեան :

Լ ԲՆԱԿԻՆ. պաշտօնավարէմ և գոյնն
ծիրանի է : Լ ԲԹԱԿԱՅ. շահեաբաւն :
Լ ԷԵԼԱԿԻՆ. լապատայ : Լ ԶԱԿԱԾ ԺԱ
րուր. որ է Թագեալն : Լ ԶՆՈՐԱՅ.
Էղինճն : Լ ՍՐԵՃ. սիլկանն : Լ ԶԱ
մանգ. միլառղ ապրութիւն քար : Լ ԶԱ
րոն. քետի օդի : Լ ԶՆԼ. սինեմէքի :
Լ ՍԻՍԱ. քօճարչիկէ : Լ ԲԻՌՆ. սփիւն :
Լ ԶԱՐՐ. սեմսի : Լ ԲԹԱԿ. զազամե
ռուկն : Լ ԿԻԿԱՏԲԱՅ. բողեսակ. որ է
օար : Լ ԶԻԳՈՂՈՆ. նուշ : Լ ՍՓԱՂԵԹ.
նէֆա : Լ ՍԱՌԱԼՈՒԻԼԱՅ. լաւեղէնտ :
Լ ԵԾԱԿՍԻԿ. ալծի ալատուր : Լ ԿԱՔ
Թաղիկ. կառն : Լ ԿԻԴԱՍ. շիճի մանր
Լ ԶՄՈՆԻ. համեմ. աղ խաթմի : Լ ԶԴՈ
քօն. փլփլան : Լ ԶԷՄԵՆ. պուտ : Լ Զ
բեասարոյ. կեր : Լ ԲԻՌՈՎԹ. բանջար զայ
րի : Լ ԶԼՂԷՆ. սապա : Լ ԵՐԱԾԵՂԵԳՆ.
որ է տապաշիր ճիգի : Լ ՍԱԿԱՐԹԻՆ. որ
է ծնէքէկն : Լ ԶՄԵՌԱԿ. վրդբեմնէ :
Լ ԶԱԿԱԿԻՆ. Է կիր : Լ ԶԱՐԿԻ ԺԱՄ. որ է
չար հոտ և է խանի : Լ ԻԹԵՆԻ. որ է
հաց համեմ : Լ ԶԱՐԽԱ. անխոն : Լ ԶԹ
կենի. քշօթն :

Քաւեկն. մանկուշն որ է չսթլաղուճ:

Քառնիկարին. որ է բուրակ Քաղղ.

որ է գառն նուշ:

Քառան լեզուն. որ է չղայխոտն. և է

գառակուր Քանդակ. խնծորն: Քինձ

քինիշ կամ չսման: Քաղիկեժ. թէթ

րեն: Քանտի. շողգամ: Քիճի. ար

տուճ:

Քարսինի. գառչին: Քամոն. սև սա

լորի չիրն է: Քաբնիդայ. գեֆնէ:

Քաղճն. շէֆտալի: Քանիկ. իլան

եաստղի. և նըճիճ:

Լաղնալեզուն. լիսանլսեփ:

() Օղալ. որ է զգլճիս: () Մուռն.

գառն է և թմրեցուցիչ: () Ռպա. կոթ

րին. կամ ծաթրին. և է զարդարն:

() առիկ. զունեիս: () անտի. սպի

տակ սուսամ:

Լաղգիուս. որ է մատուտակն:

Լստպղի. որ է հաճուճ: Լնծախոտն.

որ է անթառամ:

Լուրքեղէին. խորասանի: Լիոյր

պիթ. որ է թոպութն: Լշխուսպղ.

մեծ խուռլաղն է:

| Խսանճամալ. զ զսխտան: | Երդակն.
 Խասնի: | Ովէստ. որյրաճ է:
 Խարբիզակ. ձմերուկի. Կաղամբն. որ
 է քալամն. և քառնար: Կ զբաւ ժորթի.
 զունտուզ: Կ րայս. կրիա: Կ ուսր.
 գէՃ ձիւթ: Հնդի չաման. չունիղն:
 Հանդէ. շահթերէ: Ճ' երմակ գեղ. ըս
 տիպէճ: Ս' անանելո. հարտալ: Ս' ւլա
 թրայ. ուեղենէ: Ս' ուլաթղենի. ժանդ
 թուզ: Ս' ուրդն. մերսին. Կ. սուսման:
 Յ ունաց քար. ըռաստուխ: Շ' ահա
 լաթ. քեստանէ: Շ' ուղման. սուսամ:
 Ողնկան. Կ. ինաշնդեղ. ըռեվէնտ: Ող
 տուտակ. լասլաղի: Ողուկին. ոսպ:
 Սունկն. պասպասիւր. որ է մանթար:
 Ս' արս. զարտաշաւ: Փարիզ. անիսոն:
 Քարսոն. մաղտնոս: Քրքում. զաֆրն:

* Յ իշտախիւրն Լ' առաւելունիս: *

✱ Շ' նորհեւ ամենակարողին Յի, և
 ժօրն ի՞նչ սրբուհայ կուսին Ս' արի
 ամու, ի թըւախանութեանս արամեան
 . աճ ճը. ի յունվարի. իգ. եղև ա
 չարտ և եզը տսիցման հարստագոյն

Բաւարանիս հայոց: Ս հայրանդուութե
 ան լյարապետի սրբազան կաթուղիկոսի
 Լճ'իպատարիարգութե երկուց աթուոց
 սբ եհմայ և կոսդանդնու պօլսոյ եր
 կուց շնորհազարդ արք եպիսկոպոսաց ան
 Ս րեգորի և տեառն Ս Վաննիսի:
 Լ'որդ որք հանգիսիք սմա սմնալով ըզ
 սա յիշեցէք զպարոն տիրացու Սնրատն
 որ տեսանելով թե ոչ գտանիւր ցիրքս
 այս յոմանս այլ եր սպառել, ետ տպել
 զսա արդեամբ իւրով: Յիշեցէք նաև
 զծնողս նր զՓռանկուլն, և զսէնէմն, և
 զկողակիցն նր զԹագուհին, և զեղբարսն
 զցրիգորն զհախպէնտէն և զովհաննէսն:
 և զբորս զշնորհաւորն և զհոխիսիմէն:
 Լ'յլ և յիշեցէք զսիրելի Յակօբ վարդա
 պետն որ ետ զՅացոյցն զոր եղաք իմա:
 և զտիրացու գէորքն որ զվերջին բառս
 զոմանս ժողովեց իգրոց: Սաև զաշխար
 հորս տպման սր զտեւելթն, զխաչերն,
 զտեփանն, և զանտօնն, և զհանգուցել
 հայրն իմ զսարգիսն: հօւսիւ զորդեակն
 իմ զսրապետնն: Ս լոմպիտի ինչն կալեալ
 իւրով ինքեամբ լինի իւրինեալ իյօնաւոյ ինչն
 չոգեալ իւրին շն հոգնապարկեալ ըլլիւ
 նովնս մայնէլ երբ յոբէլէն լերաբերել:

